

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

2den Aarg.

1871.

17de Hefte.

Tre Juleaftener.

(Efter Tydst af N. B.)

(Fortsættelse.)

Denne Kamp kunde ikke blive skjult for Kathrine. Først opfyldte Moderens Tilstand hende med Glæde, derefter med Bekymring. Hendes egen Sindsforandring var opstaaet efterhaanden; sagte havde Herren draget hende—langsomt havde hun hengivet sig til Ham. Hun havde ingen Maalestof, ingen Erfaring, hvorefter hun kunde bedømme Moderen. Herrens Veie ere mangeshaande, Hans Udveie og Midler ligeledes. Anderledes handler Han med en Johannes end med en Saulus, anderledes med Maria Magdalena end med den cananeiske Kvinde. Til sidst gjorde Kathrine det bedste, hun kunde gjøre, hun gif til den nidkjære og tro Sjælesørger, den samme, som havde holdt den opvækkende, for Fru Mandel saa betydningfulde Prædiken. Han besøgte hende nu og fandt i hende den nedslagne, den sønderknuste Synderinde. Han talte til hende om Guds Forbarmelse i Kristo Jesu, men ingen Trøst, ingen Naadetilsi-gelse kunde hun modtage. "Jeg er

forloren, fortabt, forbandet for evig", udraabte hun. "Sele Dage har jeg ligget paa mine Knae og raabt: "Forkast mig ikke fra Dit Ansigt, trøst mig igjen med din Hjælp", men ingen Trøst, ingen Hjælp er at finde, og jeg føler, at jeg er forkastet—for evig forkastet".

"Men der, hvor Synden er overflodig, der er Naaden end overflodigere", indvendte Præsten, med Mildhed.

"Nei, nei", udraabte Fru Mandel, "alle Beweisførelser ere spildte paa mig, ere aldeles forgjævede. Den ulykkelige Forbandelse kommer over mit Hoved, den kan ikke borttages, ikke forlades".

Med Deltagelse betragtede Sjælesørgeren den arme Kvinde. Hendes Haar var paa disse saa Dage graaet endnu mere; hendes Blik udtrykte Fortvivlelse, og dog saa har deri en efter Tilgivelse tørstende og forsmægtende Sjæl. Han stod op.

"Min Frue", sagde han hoitidelig, "saa sandt som jeg her staar, saa

vist har Gud taget denne Forbanelse fra Dem".

"Nei, nei", raabte den uslykkelige Enke. Ogsaa hun stod op, hendes Dine rullede; i Nærheden af hende stod et Glas, hun greb det, og raabte: "Jeg er fortabt; saavist som dette Glas skal gaa i tusinde Stykker, saavist skal jeg gaa fortabt!" og med disse Ord fastede hun Glasset mod Gulvet; men uskadt, uden en eneste Brist, laa det ved hendes Fødder.

Fru Mandel stod ubevægelig, Paastoren ligesledes.

Lader os nu kaste et Slør over de næst paafølgende Dage og Uger. Igjennem Angest og Nød oprandt der en fredelig Nætfærdighedens Frugt, en seirende Tro, en uroffelig Tillid, et frydefuldt Haab. Det, som Mange behøve flere Aar til at fatte, det blev nu i nogle Dage klart for hende. Nedssunken i det hellige Ord, læste og lærte Fru Mandel med en Glid, som skulde erstatte et helt Livs Forsømmelse. Hun bad, og hun elskede, og Bønnen blev hendes Livsluft paa samme Tid, som Kjærligheden blev hendes Liv. Freden i Gud, den Fred, som overgaar al Forstand, kom over hende, og endskjønt hun overtog det sædvanlige Arbejde og atter indtraadte i de vante Forholde, var Dagens Vyrde og Hæde, sørgede over sin Søn og taalte Spot af sine Naboer, blev dog denne salige Fred hende til Del, en Fred uden Afslæelse. Ogsaa paa hende sandedes det Ord: "de Mindste blive de Største".

VIII.

Det havde været kvalmt og taaget nogle Dage, man havde neppe

kunnet aande under Atmosfærens Tryk, intet svalende Vindpust var kjendeligt; Blomsterne, sænkede sine Hoveder, Fuglen sin Vinge. Da blev Himmelen pludselig sort, først viste en liden Sky, derpaa to, hvorefter en hel Masse bedækkede Horisonten. Vinden blæste og jagede Støvet paa Landeveien i Hvirvler. Angest greb enhver Stabning, en Forstrækkelse for de Ting, som skulde komme. Endelig ophørte den ængstelige Forventning, da Uveiret nærmede sig og brød løs. Vinden vogede til Storm, Træerne susede, bøiede sig og knækkedes, Døre og Vinduer revs op, og hist og her fulgte Stykker af Tagene med. Nu begyndte det at lyne og tordne af de sorte Skyer, langsomt og blytungt faldt store Regndraaber ned paa Jorden. Nu kom de tætte, løbe sammen, og styrte ned i Floder; det lyner og tordner endnu, men Angestfølelsen er forbi, af Skyen udgryder sig idel Betsignelse.

Nu er det over, Stormen og Tordenen tie, kun en og anden Regndraabe falder endnu sagte ned paa Bladene. Himmelen er atter blaa. Solen glimter atter frem, ikke med brændende Straaler, men med et venligt Ansigt. Alle Blomster og Urter, som om Morgenen stode saa visne og syge, løfte nu atter sine Hoveder op, og ikke et venligt Tak til den fjære Sol, som atter smykker dem med glindsende Diamanter. Taarerne, som de havde grædt, glimre nu i Sollyset. Hvilen Friskhed, hvilken Duft i Naturen! Døre, Vinduer og Hjerter aabnes vidt op for denne balsamiske Luft. Alt er nu skjønnere, end det var før, man føler sig saa stærk og

fund, man kunde bestige Bjerge, de aller bratteste, og dog med Velbehag sidde ned og beundre Skønheden af Guds skabte Verden.

En saadan Forandring var der ogsaa foregaaet i Fru Mandels Hus. Træde vi idag ind i den velbekjendte Bolig, saa finde vi den samme Omgivelse, samme Menneſter, samme Arbeide, og dog—dog er Alt saa meget anderledes. Den kvalme Luft, som spaaede Uveir, er forbi, og en stille Fred vifter os behageligt imøde.

"Barn", sagde Fru Mandel nu, og strøg sagte Haaret fra Kathrines Paaude, "Barn, kan du ikke ophøre med dette Skriversi, du ser saa træt og medtagen ud".

"Nei nei, Mamma, nei", bad den unge Pige, som knapt saa op fra Skrivebordet, hvor hun var saa ivrig sysselsat, "lad mig endnu blive ved; Examen kommer stedse nærmere, og det forekommer mig, som om jeg endnu slet Ingenting havde lært, og som om det Lærte allerede var forglemt".

"Naturligvis", svarede Moderen, "al denne Studeren angriber dig saa, at dine Tanker blive ganske forvirrede og din Helbred svækket. Hold nu op, mit Barn; gjør hvad du bør gjøre, men lad ogsaa Gud gjøre Sit". Kathrines Indvending afbrødes ved en sagte Banke paa Døren.

"Kom ind", raabte hun, og i det samme traadte en elskelig Pige paa omtrent 18 Aar ind i den lille Stue. Vare disse unge Piger end overensstemmende i Alder, saa vare de dog i alt Andet meget ulige. Kunde den høie slanke Kathrine med den ædle Holdning og den rene Paaude lignedes med den stolte

Lilie, saa maatte man ved Synet af den yndige lille Frida med de milde Ansigtstræk og søde venlige Smil uvilkaarlig tænke paa en Viol.

Med en venlig Velkomsthilsen gik Fru Mandel hende imøde; over Kathrines eftertænksomme Ansigt stjal sig et let Solglimt, og man mærkede, at Frida var en kjær Gæst.

"Tænkte jeg ikke", udraabte Frida muntert, "at jeg skulde træffe dig ved dine Bøger igjen. Min egen Trine, bliv ikke saa forkræffelig lærd, thi da bliver jeg ordentlig bange for dig".

"O, om du vidste, hvor ængstelig jeg er for den Examen; tænk blot, hvor forferdeligt, om jeg ikke skulde komme igjennem! Hele den kostbare Skoletid, og de endnu kostbarere Informationer vare da forgjæves, og hvor søleligt har det ikke været for Mamma hele denne lange Tid at sørge for vores begges Ophold! Svor herligt derimod, om jeg stod mig og kunde erholde en Lærerindes misundelsesværdige Rald; tænk dig bare, at kunne fore Børn, som elske mig, med Dig og Exempel til Herren, at udsaa i deres unge Hjertes mangt et ædelt Frø. Og saa, Mamma, at fortjene Penge, mange Penge at sende hjem, og sparsommeligt skulde jeg være for at understøtte dig paa dine gamle Dage".

Kathrines Dine straalende, da hun talte og gav sine Forhaabninger frit Spillerum. Frida saa kjærlighedsfuldt paa hende, men Moderen, som frygtede Skuffelse, svarede:

"Zavist klinger det godt, kjære Kathrine, men fæst dog ikke Hjertet ved selvgjorte Planer. Skulde en anden Raldelse, et andet Arbeide være dig

bestemt, skulde Døren til Lærerindekaldet blive tillukket for dig, knur da ikke, men følg det høiere Bink, som skal føre dig ind paa en anden Livsbane; følg den villig uden Misnøie".

"O, Mamma, det kan ikke være Guds Villie, Han vil nok hjælpe mig igjennem! Og hvad skulde jeg vel ellers tage mig til? Vasse Kapper maaste og rynke Strimler— og det hele mit Liv igjennem!"

"Min kjære Kathrine", sagde Fru Mandel hjerteligt, "tal ikke saaledes om mit Arbeide, hvorved vi dog altid ere blevene ærligt forsørgede. Dersom Grevne døde, og Pengene fra ham udebleve, saa havde jeg intet Andet end begge mine Sønder at stole paa, men Herren har velsignet vort Arbeide, saa at vi altid have haft Noget mere end til daglig Nødtørft. Tal derfor ikke foragteligt om mit kjære Vassearbeide. Uhelderligt er heller intet Arbeide i sig selv, men at anse det saa, det vanærer os".

"Tilgiv, Mamma, saaledes mente jeg det ikke", bad Kathrine, "men en Virksomhed af en mere aandelig Natur er jo dog skjønnere, ikke sandt?"

"Den skjønneste Rose har de skarpeste Torne", vedblev Fru Mandel; "men mit kjære Barn, jeg ønsker jo selv af mit ganske Hjerte, at du maa nåa dit Maal; men om det ikke skulde ske, haaber jeg blot, at du ikke taber Modet".

"Seg forsikter dig, Kathrine", sagde Frida leende, "at dersom du ikke gaar ud med mig og faar lidt frisk Luft, saa kan du ikke slippe igjennem med din Examen. Kom nu, lad

alle Sorger og Omsorger fare, det er jo saa herligt derude.

Hvem var det unge Væsen, som med Vaarliv i Hjerte og Die saa omkring sig i Guds herlige Verden? Frida von Romloff var Datter af en Mand, hvis lykkelige Hus med dets elskelige Husmoder og talrige Børneskole i Løbet af saa Dage var blevet forvandlet til en Dødens Bolig. En frygtelig Sygdom hjem-søgte den By, hvori Hr. von Romloff boede, og lagde hans elskede Hustru og fire blomstrende Børn paa Dødsengen. Alene Frida, dengang en liden Pige paa fem Aar, blev forskaanet og forstod lidet af den forfærdelige Hjemførelse, som havde truffet dem. Længe forblev Faderen i en Tilstand, som grændsede til Wanvid; velvillige Venner droge da Omsorg for, at den lille Pige blev sendt til den vistnok fjærne, men for sin sunde Beliggenhed bekjendte By Selburg og indsat i en dervedværende Opdragelsesanstalt. Strax derefter tog Faderen Afsted fra Tjenesten, solgte sit Hus og begav sig paa Reiser, Ingen vidste hvorhen; Datteren saa han ikke igjen, men betalte punktlig gjennem Posten Skolepengene, og hvad mere der udførededes. Saaledes tilbragte den lille Frida sin første Ungdom i denne Opdragelsesanstalt, hvor hun erhvervede sig mange gode Kundskaber, maaste flere, end unge Piger i hendes Alder behøve. Hendes Liv var ikke ensomt og sørgeligt, ikke uden indre Tilfredsstillelse; hun var elsket saavel af sine Skolekammerater som af sine Lærerinder, ja, hun var et af disse lykkelige Børn, der var elsket af Alle, og som man maatte elske, man vidste ikke rigtig hvorfor.

Endnu havde hun neppe følt nogen Tomhed i sit Hjerte, da under Konfirmationsundervisningen en ny Verden aabnede sig for hende, og endnu havde hun ikke med Engstelsens Lærer vundet frem til at søge den Herre Jesus, da Han stod for hende sigende: "Her er jeg". Som et ydmygt Barn sank hun ned paa sine Knæ for Ham svarende: "Min Herre og min Gud". Nu syntes det hende, som kunde hun i den hele vide Verden ikke finde noget Skjönt og Fortræffeligt, som hun ikke eiede i Ham, Godhedens og Skjønhedens Urfilde. I Skolen delte man ikke hendes Tænkemaade, men Fridas Kristendom viste sig der under en saa elskelig Skikkelse; hun talte saa lidet om sin nyvundne Rigdom, paatvang Ingen den, og dog uddelte hun til Enhver af dens Frugter: Kjærlighed, Glæde, Fred, Taalmodighed, Godhed, saa Ingen spottede hende, om man end paa Verdens sedvanlige Vis ansaa hende for ikke at være fri for "Overdrivelse" og en Smule "Sværmeri",— men hos Ungdom er jo dette rimeligt. Til Menighedens Sjælesørger sluttede hun sig med Tillid, og han havde denne Fader- og Moderløse dobbelt kjær. Han indførte hende ogsaa i Landraadens Hus, dog fik hun kun kort Tid til at nyde Fordelen af denne elskelige Dames Omgang, da Herren kort efter kaldte hende hjem til sig.

Der blev imidlertid Bekjendtskabet knyttet med Kathrine, som drev med hende i Konfirmationsundervisningen, ihvorvel ikke med samme lykkelige Følge. Nu fandt de hinanden, nu forstode de hinanden, og snart forenede et inderligt Venstabs-

baand de unge Piger. Ofte var Frida hos Kathrine, thi i Skolen savnede hun det aandelige Slegtstabsbaand, som hun fandt her, og i Fru Mandels lille Bolig følte hun det saa fortroligt og godt. Dog endnu mere end Kathrine bidrog dertil Fru Mandel, hvis indre Liv med underbar Gurtighed havde udviklet sig. Gjennem Lidelsens Ild var hun modnet, den Stærkere havde taget den Stærke til Nov, og da hun havde givet sig selv og sit eget Liv i Døden, havde hun i dets Sted vundet et nyt, det salige Liv i Gud. I elskelig Ydmyghed og Enfold saa Frida med barnligt Die op til Fru Mandel, og med moderlig Omhed følte denne sig dragen til den Fader- og Moderløse, for hvem hun saa mørke Skyer drage sig sammen paa Fremtidens Himmel. Hidindtil havde Faderen ikke bekhymret sig om hende, men nu havde Frida skrevet ham til med Begjæring om, at han vilde tage en Bestemmelse med hende. I Skolen kunde hun ikke længer være, da den egentlig var for Mindreaatige, og hun spurgte, om hun ikke kunde saa komme hjem, da hun forespejlede sig det saa skjönt at kunne oplive og forsøde hans Alderdom.

Vel ængstedes hun noget for den Mand, om hvem hun ikke kunde gjøre sig nogen Forestilling, da han aldrig havde skrevet en eneste Linie til hende; men han var jo dog hendes Fader, det var hendes barnlige Pligt i mørke som i lyse Dage at være ved hans Side. Alt kunde blive godt, det haabede hun, og maaske kunde hun saa bevise ham Engletjeneste og vise ham Veien til Fred, thi denne—det sagde den in-

dre Anelse hende—hadde han endnu ikke fundet.

Med saa Ord havde Faderen sagt, at han 1ste Oktober ventede hende i Seevald, hvor han nu boede. Bistnok modtog Frida denne sin Bestemmelse med Glæde, men naar hun tænkte paa Mamma Thea, som hun kaldte Fru Mandel, og paa Kathrine, da blev det hende tungt og ængsteligt om Hjertet.

Men endnu var den 1ste Oktober fjern. Det var idag den 10de Mai, og i Fridas Sind var idel Vaar. Netop som begge Veninderne skulde gaa, kom Wilhelm ind i Børelset. Han var nu en ikke sjelden Gæst i Moderens Hus, endstjønt hans Ankomst altid imødesaaes med Frygt. Forunderligt nok—den unge Mand befandt sig ikke ret vel derhjemme. Mere end Kathrines Ord straffede nu Moderens uforanderlige Kjerlighed og Venlighed den Wildfarne, som stedse gav sine Lyster friere Løiler og gjorde sig til en Slave af sine Lidenskaber. Og dog følte han sig endnu altid dragen did, og naar han om Aftenerne med sine Drikkebrødre vendte tilbage til Eichenrode, havde han en Følelse af dog at staa over dem, da han havde et Hjem, en Moder og en Søster, af hvem han kunde være stolt, omendstjønt han ikke vilde tilstaa det ligesvem. Frida saa han op til som til et høiere Væsen, han skammede sig for hende, men denne Følelse skulde han under endnu større Løilesløshed og Praleri. Hun saa dog tvivlende paa sin kjære Mamma Theas Søn. "Kunde han udtrykke sig saaledes?" Idag erklærede han sig tilbøielig til at følge de unge Piger paa deres Spadsjere-

tur. "Det kan ikke blive værre derude, end herinde", var hans ikke særdeles høflige Mening.

For Frida var enhver ny Blomst, ethvert friskt Græsstraa Kilden til den reneeste Glæde. Snart havde hun plukket sig en stor Buket af Markblomster, og denne Syssel blev hun alene med, thi Wilhelm ansaa det under sin Værdighed at hjælpe hende hermed, og Kathrines Hoved var fuldt af Examens tanker.

"Det er dog skjønt, ja altfor skjønt i denne Verden", udbrød nu Frida jublende, idet hun pludselig standsede for af Hjertens Lyst at bestue og nyde al denne rige Vegetation og Blomstren og lytte til al den Rvidder og Sang, som hørtes rundt omkring.

"Skjønt, altfor skjønt", gjentog Wilhelm spottende: "mig forekommer Verden i Sandhed for hver Dag mere og mere elendig".

"Hvorfor det?" spurgte Frida uskyldig.

"Er det da ikke jammerligt bestandig at være bunden til en og samme Plet, at nødes til daglig at fornye det samme Kredsløb: staa op og gaa til Arbejde, spise og gaa tilfængs, den paafølgende Morgen ligesaa, arbejde og spise og spise og arbejde igjen. Og saa tilsidst alle disse Mennesker, som ikke nære nogen anden Interesse, end at Rugen maa staa godt, Napseden blive i hoi Pris, for at det kunde strække til en ny Kjøle, eller man kunde forskaffe sig nogle hundrede Cigarer af prima Kvalitet. Nu daglig at gjense dette, og dertil lade sig selv beherske af det elendige Hjerte—jo i Sandhed, det er et skjønt, et herligt Liv!"

"Og var der under Larven endda et Hjerte", indvendte Kathrine. Ordene vare ikke beregnede paa at faare eller gjøre ondt, men Wilhelm var nu irritabel og vilde netop give et heftigt Svar, da Fridas milde Stemme faldt ind.

"Tavist kan det Arbejde, vi ere kaldede til at udføre her, ofte være uanseeligt og ringe, men tage vi det blot af en høiere Aaand med Lydighed, som det for os bestemte og nødvendige, og vi udføre det med Trost, da have vi ogsaa løst den paa engang skjønneste og vanskeligste Opgave. Ikke hvad vi gjøre, men hvoreledes vi gjøre det, derpaa kommer det vel hovedsagelig an".

"Dermed vil De vel ikke paasta, at en fattig Daglønner, en ensfoldig Bonde eller en stakkels Forpagter af en Andens Eiendom, som maa danske efter Andres Pibe, og aldrig faar gjøre, hvad han selv synes, selv om dette var ti Gange bedre end det, som foreskrives ham — De mener vel ikke, at han kan udføre ligesaa store Gjerninger som Generalen, der erobrer Lande, Ministeren, som forfatter Love, eller den strenge Husbonde, paa hvis Bink hundrede Tjenere give Agt?"

"Jeg tror, at ethvert lovligt Arbejde, som foretages med det rette Sindelag, kan være Frugt til et evigt Liv, og at vor Herre i Himlen engang skal veie Menneskenes Gjerninger, ikke tælle eller maale dem."

Wilhelm gjorde en utaalmodig Bevægelse, men overbåndt sig og sagde tilsidst:

"Ja, det kan vel faa være, men det er dog endda et usælt Liv. Undertiden skulde man meget heller

ville være en Kornsæd end en Sæde-mand."

"Wilhelm", udbrod Kathrine. "Du har Ret; Livet var ikke værd at leve, om der ikke gaves et andet, et evigt Liv, for hvilket vi opdrages i det Nærværende."

"Og Hvedekornet", sagde Frida til bageholden, "det har ogsaa mørke, sorte Timer derne i Jordens Skjød og maa først trampes under Fødderne, inden det atter frit og glad kan se Dagslyset. Egentlig er vel Landmandens Kald det allerstjønneste paa Jorden, thi hele Naturen lærer forsløbene, at alene gennem det Forgjængelige sker Opstandelsen, alene gennem Nederlag fremgaar Seir."

Wilhelm saa Frida ind i de milde, blaa Øine. Opstod der hos ham en Anelse om, at disse Øine saa mere end Tingens blotte Overflade, og at dette Hjerte, lig den stille Sø derhenne, afspejlede den klare Stjernehimmel? Ønskede han sig vel selv saadanne Øine? Sukkende vendte han sig bort. "Jeg vil være fri", mumlede han.

"Og fri skulle vi blive", sagde Kathrine varmt; "vi ere jo kaldte til Guds Børns herlige Frihed. Engang skulle de Baand falde af, som her trykke os, og vort sukkende Kyris eleison blive et frydefuldt Galleluja!"

"Men jeg vil dog nu allerede her være fri, ganske fri", sukkede lille Frida, og fornøiet vendte nu Wilhelm sig lyttende til hende. Hun vedblev:

"Den eneste Lænke, som trykker os, er jo Synden. O, fra Synden vilde jeg være fri, løs og ledig; aldeles ren og uden Synd, det vilde jeg være."

Wilhelm taug. Hvor daarligt at vente Medhold af disse fromme Nigler! Dertil vare de altfor indskrænkede; de Skranker, som Livet stiller foran den dristige Ungling, kjendte de ikke. Og hvorfor skulde vel Alt bestandig henføres til Gud? Tanken om Ham var saa ubeleilig, den kom stundom i den stille Nat upaafaldet; hvorfor ogsaa drage den frem midt paa Dagen? Og hvor forhadt var ham al denne Fromhed! Indenfor hvilken traug Synskreds sluttede den ikke Menneskene? Dette var en Gaade, som syntes ham svære at løse end alle andre. Da han engang for Kathrine hentastede, hvorledes dette bedende og andægtige Væsen syntes ham til ingen Nytte, det forbedrede Tungen, men fremkaldte alene Sykkere, havde hun alvorligt spurgt ham:

"Wilhelm, er ikke Moder mildere, hjærlighedsfuldere, ja i Et og Alt anderledes, siden hun begyndte at faa den Herre Jesus kjær?" Da forstummede han; den Forandring var dog altfor mærkelig, den kunde han ikke fornegte. Hans Moder stod nu uendelig høit for ham, og fra den Tid havde han undertiden følt sig uimodstaaeligt hendragen til hende, undertiden underlig tilbagestødt.

En fordums Skolekamerat havde engang tilladt sig spottende at kalde hende en gammel "Bedesøster", men da havde Wilhelms bedre Følelser reist sig; den kraftige Ungling var staaet op i hele sin Hvide og havde tildeelt Spotteren et Drefigen. — "Du er ikke værd at opløse hendes Skobaand", havde han raabt, idet han sjernede sig, medens hans tunge Gaand tilføiede den forbløffede Spotter endnu et Slag.

Da vore Spadserende vare komne hjem, bleve de modtagne med et hjerteligt Velkommen af Moderen. Fortroligt slog de sig ned omkring det runde Bord; Frida til Væ blev det sædvanlige simple Aftenmaal tid ombyttet med en Kop The; venligt strøg Moderen Haaret bort fra Sønnens Pande, men hvor ondt gjorde det hende, at hans Blik ikke mere søgte hendes! Som Dreng derhjemme i Tørgermesterhuset havde det udgjort hans Stolthed at se Enhver klart i Dinene, og hans Fader havde altid sagt: "Naar du ikke kan se mig ind i Ansigtet, min Gut, saa staar det ikke rigtig til med dig." Men Gaabet bliver ikke tilskamme. Han, som skabte dette Die, kunde give det et ærligt Udtryk endnu engang.

Frida tog nu frem af den store Moskurb nogle Tylsstrimler, som hun med de flittige, kunstfærdige smaa Fingre lagde i saa fine og sirlige Folder, at Fru Mandel neppe kunde gjøre det bedre. Kathrine fulgte Exemplet, dog mere pligtmæssig end med Fornøielse. Munter Samtale opstod rundt Bordet, Frida var undertømmelig paa Gaader, og Underholdningen blev livligere og livligere, indtil det gamle Væggeuhr slog 9.

Da lagde Frida sit Arbejde sammen, Fru Mandel tog Bibelen frem for efter Sædvane i hendes Hus som Husmoder at slutte Aftenen med et Kapitel og Bøn. Fortrodelig greb Wilhelm sin Sue, det var ham modbydeligt at være nærværende ved Aftenbønnen; sine Kne vilde han ikke bøje, naar Hjertet ikke kunde være med, og sin Moder til Behag at spille Sykkereens Rolle, der til var han for ærlig.

"Vil Du ikke vente endnu en

liden Stund, kjære Wilhelm?" spurgte Moderen venlig.

"Nei", var det korte Svar, og han tog hurtig Afsted. Uden Tegn til Misfor nøielse eller saarede Følelser lyfte Moderen ham ud gjennem Forstuen, og hendes Afstedskys var saa hjerteligt, at det brændte som Ild paa Sønnens Pande. Først da følte han sig lettet, da han kom ud, og Vinden lege de omkring hans brændende Tindinger; gjerne var han i Aften gaaet vilde Storme imøde.

Men ingen ydre Storme vilde komme, ingen ydre Kamp tilbød sig, det var alene Mai med sine milde Vinde og sin Vaarglade. O, havde blot Moderen været vred paa ham og skjændt, da skulde han have kunnet staa hende imod, da havde Haardt kunnet bryde sig imod Haardt; men nu var hun saa stille, saa hjertelig, saa moderlig kjærlighedsfuld, at alle hans Vaaben vare magtesløse. Paa samme Tid han flyede hende, sølte han sig dragen til hende. Nu var han gaaet bort, men hans Tanker vare tilbage i den elskelige Kreds, han nylig havde forladt.

Der læste man nu 1 Kor. 13.: "Derfom jeg taler med Menneskenes og Englenes Tungemaal, men haver ikke Kjærlighed, da er jeg en lydende Malm eller en klingende Bjælde. Kjærligheden er langmodig, er velvillig; Kjærligheden bærer ikke Lid; Kjærligheden bruger ikke Fremfusenhed, oplæses ikke; den jordreger Alt, tror Alt, haaber Alt, taaler Alt" osv.

Dg efter en kort Bon sammen-smeltede de trende Stemmer i den skjønne Sang:

"Udbred din Naades Fliger,
Til dig, o Jesu! higer
Mit Hjerte, fuldt af Nød.
Vil Satan mig betrige,
Lad Englen til ham sige:
Sit Varn har Gud gjemt i sit Skjød."

Wilhelm derimod gif sin Wei. Han var ikke kommen halveis til Eichenrode, da han indhentedes af en ung Forvalter derfra. De vare tæt ved Værtshuset Ornen, og Kameraten sagde:

"Kom med, Wilhelm, det er endnu tidligt, og vi skulle drikke et Glas med hinanden."

"Nei, ikke i Aften, jeg vil hjem nu."

"Jafaa da, jeg forstaaer", spottede den Første, "du har været hjemme og faaet en Epistel forelæst, — lovet, kan jeg tro, ikke at smage en Draabe mere, — maa vakkert lyde. Net saa. Du rører vel ingen Kort heller, kan jeg tænke. Jeg skal nok berette dem derinde om Skjorte hængeren, jeg! Gaa du ind i Barnekammeret og ikke mere i Lag med Mænd. — — — Se saa, Wilhelm, det er bare Marvereri; jeg ved nok, at du har Skjæg paa Hagen, ikke blot Dnn. Jeg gaar bare ind et Dieblik, kom med, det er altid lettere for To at komme løs end for En. Er jeg alene, saa lade de mig ikke saa let slippe bort."

Saaledes skiftevis drillede og overtalede Forføreren. Dg Wilhelm, for at bevise sin Frihed, fulgte med. Da han i Midnatstimen ravede med sine Kamerater til Eichenrode, gjensløb ogsaa letfærdige Sange fra hans Læber, og den fredelige Vandrer gjorde en Omvei for at undgaa de vilde Drikkebrødre. Havde Wilhelm ikke Net, da han sagde, at Livet var usselt, ikke værd at leves?

IX.

Examen var lyffelig overstaaet. Efter Anstrengelsen fulgte Nedstemthed, men Gleden overvinder lettest al Svaghed. Saa var da det første Maal, Kathrine havde foresat sig, gjennem udholdende Arbeide og utrættelige Bestræbelser, naaet. Anbefalet af Examinatorene havde hun faaet en fordelagtig Ansættelse 50 Mile fra Selburg i Residensstaden Berlin hos en Enkesfru Generalinde von Kummigen. Hun skulde der underwise flere Børn, og Vilskaene vare saa fordelagtige, at Kathrine ved Erholdelsen af denne Plads nu saa sig sat istand til at kunne følge sit inderlige Dnsse at understøtte Modereren. Med et glad Hjerte modtog hun den tilbudte Plads, og den 1ste Oktober skulde hun indtræde i sin nye Virkekreds. Til samme Tid skulde Frida ogsaa forlade Fru Mandel, til hvem hun med barnlig Kjærlighed havde sluttet sig, ligesom denne ogsaa skænkede hende en Moders hele Omhed. Frøken von Romloff skulde da vende tilbage til sin Fader, som hun ikke mere kunde erindre, men dog af Hjertet elskede. Hun havde haabet, at han selv vilde hente hende fra Selburg, men paa hendes Bøn derom havde hun alene faaet et afvisende Svar tilligemed de nødvendige Rejsepenge. Forstrækket over de Kjærlighedsløse Linier, saa Fru Mandel med Ængstelse ind i den unge Piges Fremtid. Men hun saa ogsaa den himmelske Fader følge og lede sit Barn, medens den jordiske trak sig tilbage. Fridas uskyldige Hjerte fandt mange Marsager til hans Udeblivelse, og hun havde jo hørt, at gamle Herreer kun skrebe korte Breve og allerhøjest Milli-

tære, som vel alene vare hjemme i Reglementsstilen. Hvor ensomt maatte ikke Faderens Liv i alle disse Aar have været; nu vilde hun derimod søge at gjøre det hyggeligt for ham, og hvilke skjøne Billeder maades af denne unge, varme Fantasi! "Og Mamma Thea", saa sluttede hun sødvanlig, "du besøger os da vel, og bliver hos os mange Uger af Gangen, ikke sandt?"

Da kunde der jo ogsaa gives Anledning til Møde med Kathrine. Seewald laa vel et Stykke paa den anden Side af Berlin, men did kunde Kathrine dog lettere komme end til Selburg. Fru Mandel sagde hverken Ja eller Nei til disse Planer. "Kommer Tid, kommer Raad", pleiede hun altid sige, men endnu oftere: "Du spaar, men Gud raar." Det var til stor Lettelse og Hygge for de unge Piger, at de til en Begyndelse kunde gjøre Rejsen sammen. Frida gav gjerne Slip paa at gaa paa bedste Plads med Termbranen, for derved at forskaffe sin Veninde en Besparelse. "Den Herre Jesus er jo med os, og da behøve vi ikke at frygte, hvor vi ere", saa var altid den fortrøstningsfulde Slutning. Endelig kom Aftedsstunden. Kathrine var inderlig rørt ved Tanken om at forlade Modereren, dog skulde hun ikke blive alene, selv om han, som nu kom til at bo hos hende, ikke kunde være hende nogen Støtte. Wilhelm's Lærekursus paa Ciendommen var fuldendt, men hans Forhaabning om at forblive der som Forvalter var slaaet feil, da Eierne, som han alvorligt sagde Wilhelm, ikke vilde betro sit Gods til et leifindigt og samvittighedsløst Menneffe, og med Nette fordrede, at den, som

skulde holde Orden mellem Andre, burde begynde med sig selv. I Begyndelsen gjorde Wilhelm sig lystig over den gamle Pedant, men da hans Examen heller ikke fik noget heldigt Udfald, fandt han sig stuffet ogsaa i det Haab at faa en anden Plads. Saa var ham da til en Begyndelse intet andet tilovers end at flytte hjem til Moderen. Vel tænkte han engang imellem med Undseelse paa, hvilken Stam det var for en tyveaarig Ungling endnu at lade sig forsørge af sin Moder, og Præsten paa Stedet raadede ham til heller at arbejde som simpel Daglønner, men gennem slette Kamraters Indflydelse undertrykkes snart disse bedre Følelser. Da han heller ikke følte sig frisk, men plagedes af Hovedpine og Mæthed, en naturlig Følge af hans Levemaade, saa overtalede han sig selv til at tro, at Opholdet hos Moderen alene var at betragte som en nødvendig Svile. Kathrine var hvilig fortørnet over hans Forhold, men det blev hende dog lettere at reise nu, da hun vel forudsaa, hvor liden Fred der under disse Omstændigheder kunde indvindes ved hendes Nærværelse. Hun tænkte ogsaa paa, at Moderen nu fik En mindre at dele sit Brød med og foresatte sig bestemt at sende det første Kvartal af sin Løn til Moderens Understøttelse.

Fru Mandel var stille og mild. Paa sin sædvanlige Kjerlighedsfulde Naade havde hun bedt Sønnen være velkommen, og det forekom Mange, som om hendes Eftergivenhed var altfor stor, og at en mere alvorlig og streng Handlemaade havde været bedre skiftet til at føre ham

tilbage. Hun lod ham dog gaa sine egne Veie og brugte blot endnu flittigere sine Hænder til det daglige Arbejde, som udfordredes. Men ikke det alene: hun foldede dem ogsaa naafadelig sammen i Bøn for ham, og med hver Dag blev hun mere og mere istand til med inderlig og taalmodig Kjerlighed at omfatte den Forvildede. Den evige Kjerligheds uudsømmelige Kilde var hende vel bekjendt, og trættes hun end iblandt, saa hentede hun deraf ny Næring og Kraft. Saa hun ind i sit eget Hjerte, hvor urent og besmittet det var, saa kunde hun jo have Overbærelse med Sønnen; saa hun atter hen til den overvættede Naade, som Herren havde bevist hende selv, da kunde hun ogsaa fortroingsfuldt haabe for Sønnen. Og desuden sagde vedvarende en indre Røst hende: "Du er selv Skyld i din Søns Forvildelse; havde du tidlig ført ham til Gud, saa var han nu ikke uden Gud; havde du gjort Gjemmet behageligt for ham, skulde han nu ikke have søgt Tilfredsstillelse udenfor samme; havde du været ham en søm og Kjerlighedsfuld Moder, saa skulde du været hans bedste Ven, istedetfor at falske og slette Benner mere og mere forderve ham." Det var saare alvorlige og grundede Bebrejdelser, Fru Mandel gjorde sig selv, og som nu bevirkede Idmyghed og Taalmodighed; ofte saa hun paa Sønnen med Dine, som skulde hun have meget at afbede hos ham. Meget havde hun forsynet sig, det negtede hun ikke, men den Dom, hun fældede over sig selv, kunde dog ikke berøve hende Glæden over Guds Barmhjertighed. (Fortsættes.)

Georg Wilhelm Steller.

G. W. Steller blev født 1709 i Winsheim i Franken. Allerede som Barn udmærkede han sig ved gode Evner og stor Flid; de første udviklede sig med Aarene mere og mere, den sidste aftog aldrig. — Allerede tidlig beskæftigede Naturvidenskaben hans livlige Aand og fortrængte efterhaanden Theologien, til hvilken han fra først af var bestemt. Det lykkedes ham at faa en Professorpost i Botaniken; men da Lysten til at se fremmede Lande blev ham for stærk, opgav han denne og besluttede at reise til Rusland, der dengang var et Eldorado for alle begavede og fremadstræbende Aander.

Først ansattes han som Læge ved den russiske Armee, der dengang belejrede Danzig; efter dets Indtagelse sendtes han til Petersborg med et Skib, fuldt af syge og saarede Soldater, hvor han ankom om Vinteren 1734. At han her snart vidste at skaffe sig fortjent Anerkjendelse, fremgaar deraf, at han allerede et Par Aar efter udnævntes til Medlem af det keiserlige Videnskabernes Akademi og i 1738 af Regjeringen sendtes til Kamtschatka for at undersøge dette Lands Naturprodukter. Hvor samvittighedsfuldt han løste sin Opgave, fremhæver saavel af hans Skrifter som af de talrige Samlinger, han indsendte til Akademiet.

Da hans Undersøgelser her vare sluttede, bad han 1740 om Tilladelse til at følge med Kaptein Spangberg paa en Reise til Japan; dog, førend Svar indløb paa hans Andragende,

lod han sig overtale af Behring til at ledsage ham paa hans anden Opdagelsesreise.

Denne Expeditions Udruining havde medtaget fulde 10 Aar og havde oprevet hele Folket i Siberien; thi det var ingen Smaating at faa alt det Fornødne samlet fra det Indre, og de Indfødte bleve med Magt tvungne til at paatage sig Transport og Leverancer. Dens Dødsmed var at undersøge, hvor langt Amerika laa fra Kamtschatka, og om ikke muligvis begge Lande hængte sammen med hinanden. Det var Spørgsmaal, som ikke vare blevne besvarede ved Behrings første Reise i 1730.

En saadan Opdagelsesreise maatte være yderst fristende for en Mand som Steller, og det saameget mere som der gaves ham de mest smigrende Forsikringer om Understøttelse i alle hans Undersøgelser. Fuldt af friskt Haab gif han da ombord i det af Behring kommanderede Skib "St. Peter", der i Selskab med "St. Paul", ført af Tschivigou, forlod Kwatschabugten den 4de Juni 1741. Men strax fra Begyndelsen havde de Uheld med sig; det var som om Siberiernes Forbandelse hvilede over dem. Meget kostbar Tid var gaaet tabt, da de burde have forladt Haven allerede for en Maaned siden; Behring, der var syg og bestandig opholdt sig i Kahytten, var aldeles ikke Mand for at føre et saadant Foretagende til et lykkeligt Maal.

Allerede efter faa Dage kom Ski-

bene i Taagen fra hinanden, og da "St. Peter" navnlig i den første Tid styrede altsfor meget mod Syd, saa fulgte deraf, at Uleuterne forbleve nopdagede, og at de først efter 4 Ugers Forløb fik Land i Sigte i Nærheden af Behringsbugten. Paa hele denne Fart havde Steller al den Aergrelse at taale, som kan møde en retskaffen, samvittighedsfuld Lærd i Kamp med Numaskelse og Fordomsfuldhed. Forgjæves gjorde han opmærksom paa Tegne, af hvilke man turde slutte sig til Nærheden af Land i Nord; alle hans Bemærkninger optoges med haanlig Spot, fordi han ikke var Sømand, som om "alle andre Videnskaber og Fornuftslutninger kun kunde læres i Forbindelse med Reglerne for Navigation."

Da de endelig den 15de Juli saa Amerikas høie Berge dukke op over Horisonten og man havde kastet Anker den 19de ved den lille Ø Kaiak, saa burde man i al Fald have ventet, at der paa det Omhyggeligste blev pleiet Raad om, hvordan man paa bedste Maade skulde benytte Tid og Leilighed: om man i den allerede temmelig langt fremrykkede Nærstid skulde vedblive at følge Kysten, eller om man skulde overvintre eller ad nærmeste Bei styre hjemad. Dette forsømtes aldeles, Enhver beholdt sin Mening for sig og gjorde forresten, hvad han vilde. Det Eneste, man var enig om, var at indtage freift Vand, saa at Steller ikke kunde lade være at sige til den russiske Søhelt: "de vare nok kun komne herhen for at bringe amerikansk Vand over til Asien."

Da der derpaa udsendtes en Baad for at rekonoscere, og Steller bad

om at følge med i Land, blev det ham rent ud negtet. Det Følgende er altsfor betegnende for de russiske Søofficerevs daværende Dannelses-trin til at vi skulde undlade at anføre det med Stellers egne Ord.

"Man søgte først at indjage mig Skræk med Fortælling om frygtelige Mordhistorier, og da jeg svarede, at jeg aldrig havde været saa kvindagtig, at jeg frygtede for Faren, og jeg hellerikke kunde gjette, hvorfor man ikke vilde lade mig komme i Land, da det dog var mit Diemed, Kald og Pligt, som ogsaa min faste Villie som hidtil at tjene Kronen efter bedste Evne, saa kaldte man mig et vildt Menneske, som ikke engang ved Chokolade, som der netop blev serveret med, lod sig afholde fra Forrettninger. Da jeg nu saa, at man med Magt vilde tvinge mig til en uforsvarlig Forsømmelse af min Pligt, saa satte jeg endelig al Agtelse tilside og "bad en særegen Bøn", der strax virkede, saa at jeg fik Tilladelse til at gaa i Land med de Matroser, der skulde hente Vand, men uden at jeg forresten fik mindste Hjælp. For at haane mig, lod man blæse i Trompeten, da jeg gik fra Borde."

Saa snart Steller, kun ledsaget af sin egen Kosak, var kommen i Land, søgte han at benytte Tiden efter bedste Evne. Han rettede strax sine Skridt ind mod det faste Land for at opdage Spor af Mennesker, og han var neppe gaaet et Par Tusinde Alen, før han under et Træ fandt en udhulet Stamme, hvori de Vilde for et Par Timer siden havde kogt Kjød ved Hjælp af ophedede Stene. Desuden fandt han endnu en Del Kar med Grønsager og Aldtoi af

Tre, Alt af samme Slags som paa Kamtschatka. Heraf sluttede han, at Beboerne af den amerikanske Kyst maatte være af samme Herkomst som Kamtschadalerne, og at rimeligvis begge Landene henimod Nord maatte ligge hinanden meget nærmere, da det paa ingen Maade var sandsynligt, at Kamtschadalerne turde bøde sig saalangt med deres elendige Baade.

Efter at have tilbagelagt omtrent tre Verster fandt han en Sti, der førte ind i den tætte og mørke Skov ved Kysten. Han overlagde nu med Kosaten, der var bevæbnet med Flint, Øge og Kniv, hvordan de skulde være sig ad, hvis de traf Mennesker, og befalede ham ikke at gjøre det Mindste uden hans Befaling. Han selv havde intet andet Vaaben end en jakuttisk Dolk, som han brugte til at opgrave Planter med.

En halv Time efter kom de til et Sted, hvor Jorden var bestrøet med affkaarret Græs. Ved næriere Undersøgelse fandt de her i Jorden en med store Stene og Træbarf-Stykker dækket Kjelder, der var to Favne dyb; den indeholdt en Mængde røgede Fiske, Grønsager, Vast af Lærke- og Furutræ og store Pakker af Kemme, gjorte af Tang; ligeledes fandt de nogle formaliede og glattede Pile, der vare langt større end de kamtschadaliske. Trods Frygten for at blive overfalden i Kjelderens undersøgte han Alt paa det Næieste og sendte derpaa sin Kosak tilbage til Baaden med Prøver af de fundne Gjenstande med den Befaling at overlevere Behring dem og at bede, om der maatte sendes ham to eller tre Personer til Hjælp. Derpaa bedækkede han Kjelderens og fortsatte

med beundringsværdigt Mod ganske alene Undersøgelsen af det fremmede Land. Efter at have tilbagelagt omtrent 6 Verster, kom han til en Bjergryg, hvorfra han saa Røg stige op fra en med Granføv bevoget Øi, saa at han nu turde haabe at træffe paa Mennesker og af dem at skaffe sig tilstrækkelig Underretning for at kunne give en fuldstændig Beskrivelse af Landet.

Med en Skydsomhed, der viste, at han havde noget Vigtigt at meddele, vendte han tilbage til Landingsstedet og lod Matroserne, der just vare i Begreb med at støde fra Land, underrette Kapteinen om sin Opdagelse og udbad sig Tollen med nogle Folk for et Par Timer. Smidlertid gav han sig, saa udmattet han ogsaa var, til at beskrive de sjeldne Planter, han havde fundet, og som han frygtede skulde visne. En Time efter fik han af Behring det "patriotiske og høflige Svar", som han selv kalder det, "at han strax skulde pakke sig ombord, hvis ikke, vilde man seile bort uden at vente paa ham." Saa tungt det end faldt ham, maatte han sive sig efter Budet.

Om Morgenen den 21de Juli viste Behring sig mod Sædvane paa Dækket og befalede at lette Anker for at seile hjemad samme Wei, man var kommen. Det opdagede Fastsland holdt han ikke engang et Besøg værd; kun ti Timer anvendtes til en flygtig Undersøgelse af den lille, udenfor Kysten beliggende Ø! Dertil havde man altsaa brugt 10 Mars Udrustning og saa mange Menneskeliv.

Vi ville ikke nærmere omtale de mangeslags Trængsler, som ledfagede Hjemreisen, og som mere maatte til-

skrives den flette Kommando end ugunstige Vinde og Storm; heller ikke de hyppigt seede, men sjelden besøgte Der, eller de Sygdomme, der under den 3 Maaneders Seillads herjede det uslyffelige Skib, eller den med hver Dag voksende Nød og Elendighed.

Endelig, den 5te November, saa de Land, som de ansaa for Kamtschatka, skjønt det kun var den øde, 20 Mile derfra beliggende Behrings-Ø! Selv de Galvødede krøbe op paa Dækket for at se det, og Enhver udbrød i en inderlig Tak til Gud for denne store Naade. Man antog at være ved Indløbet til Kwatscha-Bugten og troede endog at kjende hvert enkelt Bjerg! — en Wildfarelse, der først opklaredes, da man ved Omseilingen af et lidet Fjorbjerg savnede nogle velbetjendte Smaaver. Alligevel var man sikker paa, at Landet virkelig var Kamtschatka; og da det paa Grund af det flette Veir og det ringe Antal tjenstdygtige Folk ansaaes for altfor besværligt at naa Kwatscha-Bugten, saa besluttede man at løbe ind i Bugten og tillands at sende Bud til Nischne Kamtschatk efter Heste og anden Hjælp.

Steller var blandt de Første, der landsattes, og sandsynligvis den Første, der opdagede Wildfarelsen. Han saa nemlig talrige Svøddere og vidste meget godt, at disse haardt forfulgte Dyr allerede for lang Tid siden vare forsvundne fra den kamtschadalske Kyst. Ikke mindre betænkelig blev han ved Synet af den store Mængde Ræve, der slet ikke vare pilde, og af de mange Søvær, der svømmede muntert om i Havet — lutter Tegn paa, at denne Egn kun sjelden var bleven besøgt af Menneffer. Fin-

dende sig i det Mundgaaelige, var Steller ogsaa den Første, der traf hensigtsmæssige Foranstaltninger til at tage imod den forestaaende Vinter: han besluttede at bygge en Hytte og forenede sig med nogle af de bedre Sindede til et Selskab, der lovede trofast at holde sammen i fælles Ve og Vel.

I de paafølgende Dage bleve de Syge lidt efter lidt førte i Land; nogle af dem opgave Landen, før end de betraadte Strandbredden, enkelte endogsaa, saasnart de kom ud i fri Luft. — "Overalt i Land traf Diet sørgelige og skrækelige Syn; de ubegravede Lig bleve sonderbidte af Rævene; ja disse frygtede end ikke for at angribe eller idetmindste at snuse til de hjælpeløse Syge, der laa mellem hinanden paa Stranden uden Bedækning; af disse vaandede nogle sig af Frostsmertes, andre af Sult, da de vare saa medtagne af Skjorbug, at Tandkjødet var boget ud over Tænderne, og de saaledes kun med stort Besvær og Smerte kunde nyde Noget." (Steller.)

Den 13de November. "I Eftermiddags gif jeg med Hr. Plenisner og Berge for første Gang paa Jagt; vi sloge mange Svøddere og kom først tilbage i Nat. Af Leveren, Nyrrerne, Hjertet og Kjødet af disse Dyr tilberedte vi os forskellige velsmagende Retter, som vi taknemmelig forterede med det Duffe, at Forsynet i Fremtiden ikke vilde unddrage os denne Føde. De kostbare Skind derimod betragtede vi som ganske værdiløse og holdt nu ofte saadanne Ting høit i Værd, som vi forhen havde sat ingen eller liden Pris paa — som Dyer, Knive, Naale, Traad, Loug og deslige. Vi indfæ-

Alle, at Krig, Videnskab og andre Fortjenester her ikke længere kunde give noget Fortrin eller bidrage til vort Livsunderhold; vi besluttede derfor, før vi af Skam og Nød bleve tvungne dertil, at arbejde med de Kræfter, vi endnu havde tilbage, for ikke bagefter at blive til Spot eller tvinges dertil. Mellem os fem indførte vi da ogsaa Fællesskab i Eiendom og indrettede vor Husholdning saa fornuftig og sparsommelig som mulig. Da vore tre Kosaker fik deres Underhold af os, saa holdt vi dem til at adlyde, naar vi i Fællesskab besluttede Noget.

14de Nov. "Man undlod ikke at paastynde Opførelsen af Boligerne, og vi delte os i tre Partier; det første gik paa Arbejde til Skibet for at bringe de Syge og Levnetsmidlerne i Land; de andre slæbte store Bjælker sammen fra en Afstand af fire Verster; men jeg og en syg Kanoner bleve hjemme: jeg besørgede Kjøkkenet, medens den Anden forfærdigede en Slæde for dermed at slæbe Brænde og andre Nødvendighedsartikler sammen. Lillige fik jeg en dobbelt Funktion ved Siden af, nemlig at besøge Kommandøren engang imellem og at gaa ham tilhaande i Et og Andet. Fremdeles, efter som vi vare de første, der havde indrettet en Husholdning, blev det ogsaa min Pligt at bringe varme Supper til nogle svage og syge Personer, og dermed vedblev jeg saalænge, til de kom sig noget og bleve i Stand til at hjælpe sig selv.

I Dag fik vi Kasernerne færdige, hvor i Estermiddags mange Syge bleve anbragte, men som paa Grund af det snævre Rum laa rundt om-

kring paa Gulvet, bedækkede med Pjalter og Klæder. De kunde ikke yde hinanden nogen Hjælp, og man hørte ikke Andet end Samren og Klagen, medens Folkene nedkaldte Guds Dom over Dphavsmændene til deres Ulykke; og visse var dette Syn saa ynkeligt, at selv den mest Behjertede maatte føle sit Mod synke.

"Den 15de November vare endelig alle Syge bragte i Land. En af dem, ved Navn Boris Scænd, optog vi til Pleie i vor Bolig, og inden tre Maaneders Forløb fik han ved Herrens Hjælp sin Sundhed igjen.

I disse Dage fik vi da ogsaa den Esterretning, som nedsløg os Alle endnu mere, at vore Folk ikke i Vesten havde kunnet finde noget Tegnet til, at dette Land hang sammen med Kamtschatka; hellerikke havde de fundet ringeste Spor af Mennesker. Desuden vare vi hver Dag i Frygt for, at de vedholdende Storme skulde drive vort Skib ud i Søen, og at al vor Proviant og vort Haab om Forløsning saaledes paa en Gang skulde gaa tabt; ovenikjøbet bleve endnu 10—12 Mand, der havde arbejdet over deres Evne, syge. Overhovedet var Mangel, Nøgenhed, Frost, Fugtighed, Svaghed, Sygdom, Utaalmodighed og Fortvivlelse vore daglige Gjæster".—

Til al Lykke blev Skibet af en Storm kastet op paa Stranden; herved reddedes de endnu forhaandenværende Levnetsmidler, og herved fik de ogsaa Midlet til deres fremtidige Forløsning.

Efterhaanden vare mange af de Syge bukkede under for Skjørbugen, og den 8de December døde ligeledes den ulykkelige Anfører. Behring var allerede tilaars og sygelig og

havde ofte beklaget sig over, at hans Kræfter ikke vare tilstrækkelige til en saa vanskelig Kommando; dog vilde han uden Tvivl være bleven i Live, naar han havde kunnet naa Kamtschatka og faaet ordentlig Pleie og god Føde. Som Forholdene nu vare, bukkede han under for Hunger og Tørst, Kulde, nedtrykt Stemning og alleslags Lidelser — et advarende Exempel for Alle, som indlade sig paa Foretagender, som de ikke ere vogne.

Sele Mandstabet havde imidlertid i fem underjordiske Boliger fundet Ly mod Vinterens Strengthed; de Fleste kom sig snart paa Grund af det fortreffelige Vand og det friske Kjød af forskellige Noddyr, og man stræbte nu stadig at samle flere Kræfter for til Foraaret desto virksommere at kunne arbejde paa sin Befrielse. I April begyndte de af det ganste ubrugelige Skib at sammentømre et mindre Fartøi, og den 13de August gif de endelig ombord for enten at naa Kamtschatka eller dog paa en eller anden Maade at faa sin Skjæbne afgjort.

Ikke engang denne korte Reise var fri for Stræk og Uheld; det lille, fuldt fragtede Skib begyndte at fyldes gjennem en ukendt Læk. Man havde glemt at sætte Kjædler under Pumperne, der derfor snart tilstoppedes af de Spaaner, der vare blevne liggende i Kjølrummet; Faren steg med hvert Dieblis, da Vinden var stærk, og Fartøiet, som man kan tænke sig, kun var svagt. Under disse Omstændigheder lod man Seilene falde, Nogle fik Godset pakket tilside for at finde Lækagen, Andre stilledes nophorlig Vandet ud ved Hjælp af Kjædler og kastede de med-

tagne Kugler og Kartotchscher ombord. Endelig lykkedes det Tømmermanden at tilstoppe Nabningen, saa at de ogsaa denne Gang frelstedes. Den 17de August fik de Kamtschatka i Sigte, men først den 27de efter 9 Dages Krydsen naaede de Havnen.

"Saa glade vi ogsaa Alle vare", siger Steller, "over vor endelige Frelse og Ankomst, saa fattes vi alligevel i langt større Bevægelse ved de Efterretninger, som vi strøg ved Indløbet erholdt af en Kamtschadal: Alle havde anseet os for døde og forulykkede, og vore Gienomme vare komne i fremmede Hænder og for Størstedelen blevne førte bort. I saa Diebliske vegtede derfor Glæde og Bedrøvelse i vor Sjæl. Imidlertid vare vi blevne saa vante til Kummer og Elendighed, at vi istedetfor nye Udfigter kun tænkte paa Fortsættelsen af den tidligere Levemaade og betragtede Nutiden som i Drømme".

I Maret 1744 fik Steller Befaling til at vende tilbage til Petersborg; men ved sin Frimodighed havde han skaffet sig saa mange Fiender, der frygtede for de Dplyninger, han kunde give om deres Forhold, at man opbød Alt for at hindre ham i at komme hjem. Alereede har han naaet Novgorod, da faar han pludselig Befaling til snarest mulig at indstille sig for Kancelliet i Rekrutst, da han var befyldt for at have uddelt Krudt til Russlands Fiender i den yderste Del af Asien. Han nødes da til at vende tilbage til det Indre af Sibirien, og først efter et Mars Forløb gives han fri.

Nu iler han til Petersborg; alle-

rede har han naaet Moskva—da faar han atter Befaling til at indfinde sig for Kancelliet i Sakusf. Efter saa mange Savn og Lidelser noedes den Ulykkelige til for fjerde Gang at tilbagelægge den lange, moisommelige Vandring—for at ret-

færdiggjøre sig for Skurke. Paa en overordentlig kold Dag standsede Dagten ved en Kro for at faa sig en Dril Brændevin; da Kosakerne atter kom ud til Skuden, fandt de Steller frossen ihjel. Han ligger begravet i Staden Tjumen.

Hans Egede.

Et Livsbillede fra den norske Kirke.

(Fortsættelse.)

Men Mindet om det gamle Grønland kunde dog ikke dø. Fra Begyndelsen af det 16de Aarhundrede blev der gjort en Række Forsøg paa at gjenfinde og ophjælpe det forsvundne Bispedømme. "Sandheden byder os dog at vidne, at alle disse Forsøg i kristelig Henseende slet ingen Betydning havde, medens ogsaa den timelige Binding, de tilsigtede, i Grunden blev til Røg og Damp, indtil Kristendommen med kraftig Haand, med Kjærlighedens Lue greb Sagen an".

Det var først den bekjendte Eric Walkendorf, født dansk Adelsmand, engang Kong Kristian den Andens Indling, endelig i Aarene 1510—20 Erkebiskop i Throndhjem, som tænkte paa Grønland. Hvad enten han loffedes af de frie Rygter om det 1492 opdagede Amerika med dets Guld og grønne Skove, eller han lededes af biskopelig Pligtfølelse mod en af sit Stifts Provindser, nok er det, at han hos Læge og Lærde indhentede mundtlige og skriftlige Efterretninger om Grønland, om Kur-

sen og Seiladsen derhen, om Landets Bestaaenhed og Handelsvarer, og man har endnu fra ham et Slags Instrux for det Skib, han agtede at sende derover; der skulde følge Præster med, og disse skulde nærme sig til Landsfolket med stor Forsigtighed, tilbyde sin Tjeneste som Præster, eller—om Kristendommen kanske var forkastet i Landet—da som Skribere eller hvadsømhøist for paa den ene eller anden Maade at faa Fodfæste og vinde Tillid. Allerede var Erkebiskopen næsten færdig med sine Forberedelser; der manglede endnu Aftale om de Handels-Nettigheder, han forlangte af Kongen. Da faldt han i Unaade hos Kongen, fordi han modsatte sig dennes bekjendte Forhold til Dyveke. Det gik saa vidt, at man tragede ham efter Livet, og da han vilde retfærdiggjøre sig for Danmarks Rigsraad, blev han paa Reisen derved forslagen til den hollandske Ryst. I Amsterdam traf han sin unaadige Konge (1522) og var paa dennes Begjæring uden Tvivl bleven sat fast,

hvis han ikke som Biskop havde skudt sig ind under Paven's Dom. Han kom til Rom og døde her i usle Omstændigheder.

Nu gik over en Mennefsalder hen, hvor det neppe nok kan mærkes, at der blev tænkt paa Grønland. Men saa lod det til, at Englændere og Hollændere med sine altid videre Opdagelser skulde gjøre sig disse nordlige Farvande og Kystlande nyttige; Havet indbød Svalfangere, og Nygter om Guldbjergerne søffede Skattegravere. Dermed vakte ogsaa Opmærksomheden igjen i Danmark. Fredrik den Anden (1559—88), Kristian den Fjerde (1588—1648), et Interessensselskab af nogle af dennes Undersaatter eller det saakaldte Grønlandske Kompani i Kjøbenhavn, en Privatmand under Fredrik den Tredie (1648—70) samt Kristian den Femte (1670—99) udsendte en Række af tildels store og kostbare Expeditioner for at finde de norste Bygder i Grønland. Man kom ogsaa til Grønlands Vestkyst; men Udbyttet svarede ikke til de glimrende Forventninger, og Dystheden, hvor man ventede at finde Efterkommere af de gamle norste Kolonister, lykkedes det ikke at naa for Drivis.

Men af alle disse og flere frugtesløse Forsøg var Følgen den, at Tanken om Grønland maatte synes Daarlskab, hvis ei et høiere Formaal end blot jordisk Vinding blev draget frem og styrede baade Tanker og Idretter. Det havde nu Gud, medens de Søfarende fortvivlede, i Stilhed forberedt. Hvad en Nad af Konger og en Skare af udvalgte Sømand forgjæves havde forsøgt, det skulde omsider lykkes for en fattig

Præstemand fra Rigets fjerneste Udant. Det var Hans Egede.

Vi have før seet, hvorledes han var begyndt at tænke paa Grønland. Efter megen Tvivlrædighed besluttede han omsider at skrive en Forsøg til Kongen angaaende Forsøg til Grønlandernes Omvendelse; han vilde fremsætte sit Forslag ganske i Almindelighed uden at nævne sit Ønske om selv at gaa med, saasom der jo kunde findes Andre, som vare mere skikkede til at paatage sig et saadant Øverb. Men inden han kom til Ende med den udførlige Fremstilling af Grundene for dette gudelige Verk, kom han til at betænke, at der vistnok ikke blev agtet paa hans Forslag, naar han ikke selv bød sig til. Der stod han da atter i Tvivl, var bange og beslemet. Men tilsidst gjorde han Tilbudet idet han tænkte, at han vel ikke udrettede meget dermed, da Foretagendet krævede store Penge og allermindst kunde ventes fremmet i den Krigens Tid, som da var.

Da Missionen maatte sættes i Forbindelse med Handelen, og denne snarest kunde ventes fremmet fra Bergen af, sendte Egede sin Forsøg til Biskopen her med Bøn om at faa den befordret til høiere Steder. Han sendte dog ogsaa en Afskrift af den til sin egen Biskop i Thronhjelm. Den ottiaarige Biskop Mandulf i Bergen svarede Egede, at han efter adskillig Betænkelse havde bestemt sig til at befordre hans Andragende fremsendt til Regjeringen; han kunde nemlig ikke Andet end prise den kristelige Hensigt; men hvad angik Egedes Tilbud selv at ville forsøge paa Grønlandernes Omvendelse, da vid-

ste han ikke, hvorledes dette kunde ske, saasom disse Barbarer havde et vildt, fremmed Sprog.—Biskop Krog i Throndhjem siger i sit Brev til Egede, at saa knap Tiden end havde været for ham, saa havde han dog ikke haft No, før han havde faaet gjennemlæst hele hans lange Forestilling. Han minder om, at Grønland havde haft Biskoper, som vare blevne ordinerede af og havde staaet under Throndhjems Erkebiskop, Noget, som Bispe-Arkivet endnu indeholdt Oplysninger om; han mener, at Grønland som en Part af Amerika umulig kunde ligge saa meget langt fra Cuba og de andre Guldlunde, og han antager, at Egede havde hørt om det herlige Guldstøv, som i Kristian den Fjerdes Tid skulde være hentet til Kjøbenhavn netop fra Grønland; at opjøre dette Lands Viggendese, det skulde netop være en Sag for Bergenserne, og kom kun nogle Handelsmænd samt for Religionens Skyld en studeret Mand til at opholde sig der i Landet nogen Tid, saa maatte man spaa dem utrolige Herligheder.

Disse Biskopernes Breve gjorde, at Egede nu med lettet Sind overgav den hele Sag til Guds Villie og Forsyn. Hvad Gud formedelsst disse gode Mænds Ubefaling paa høiere Steder vilde lade ske, det vilde han være tilfreds med.

Indtil da havde Sagen været en Sag mellem Gud og Egede alene; selv hans Hustru vidste Intet derom. Men nu udspreddes fra Biskopens Hus i Bergen Nygdet derom over Norges Land. Alle Venner raadede fra; de bekhymrede Slægtninge, især hans egen og hans Hu-

strus Moder klagede høit, saa at Egede af sin Hustrus Bønner og Taarer, af Vennernes Forestillinger et Dieblit blev ganske overvunden, mente, han maatte angre sine første Tanker og Skridt som en Daarlighed og lovede at blive i det Kald, Gud havde sat ham i.

"Men det varede ikke længe", siger han selv, "at jeg blev i denne Sindets Nolighed; vor Frelsers Ord og Tale Matth. 10 kom mig fore: "Hvo som elsker Fader eller Moder, Hustru, Børn og Brødre og Søstre mere end mig, han er mig ikke værd". Her blev jeg saa bange, som at Sjelen vilde gaa af mig. Jeg havde ingen Nolighed hverken Dag eller Nat, kunde Intet tage mig fore for Tanker og Bekymringer. Min kjære Hustru, som nok mærkede mit hemmelige Auliggende, gjorde vel sit Bedste at trøste og stille mig tilfreds, forestillende, Gud krævede ikke umulige Ting af os, og at det var en Kristelse, som var mig paakommen og kunde ligesaa snart tilskrives Satan som Gud; men den Trøst og Tale vilde ingenlunde heste ved hos mig. Omfiden blev min kjære Hustru og meget utaalmodig og sagde sig uluckyalig at have sat sit Hjerte til mig og indladt sig i Ægteskab med den, som formasteligen vilde styrte baade sig selv og hende ndi al Ulykke. Saa-danne Omstændigheder gjorde mig næsten desperat, at jeg ønskede mig heller at være død end leve.—Men imidlertid at jeg var i denne urolige og usformoeliche Tilstand, skede det og, at adskillige andre smaa Fortrædeligheder usformodentlig indfaldt, som dagligen forøgedes, at endog, flemme Mennesker med Had og Ef-

tertragtelse, med Logn og skammelig Paafagn gjorde os begge Stedet kjedsommeligt. Her forsønte jeg ikke at fiske, mens Vandet var rørt,— stillede min kjære Hustru til sluttig Eftertanke, om ikke alt Saadant efter Guds Behag tilfloges os, fordi vi vare uvillige til at fornegte os selv og at paatage os Møie for Kristi Skyld,—bad hende, at hun ndi en høende Bøn tilligemed mig vilde overgive Gud den Sag. Hun fulgte og mine Raad og ofte med mange Taarer bar sin Sag frem for Gud, indtil Gud hørte hendes Billie, at hun omsider med ligesaa stor Begjærighed ønskede at se Grønland og Kristi Rige der sammesteds forplantet som jeg og forsikrede mig, at hun som en tro Sara med Plaisir (Fornøielse) vilde følge mig, i hvor det skulde være, og være fornøiet i alle Tilfælde, som Gud maatte tilstikke. Hvem var nu glad uden jeg? Jeg var som den, der over mange Moradser og uføre Steder med stor Besværighed var opkommen paa en høi Klippe og med Forundring og Fornøielse kunde se, hvordan Gud havde hjulpet mig over alt dette. Hvad herefter vilde paakomme, agtede jeg ganske ringe, efterdi jeg i dette havde overvundet,—tvivlede heller ikke mere paa, at mit Forsæt skulde vnskelig gelinge, saasom Gud her viensynlig lod mig se, at han fremdeles vilde være med mig⁴.

Nu fornøiede Egede sit Forslag og drev paa hos Biskopperne baade i Bergen og Thronhjem, at de endelig maatte anbefale det ved Hoffet. Men Biskoppernes Svar lod paa, at han maatte slaa sig til Taals, indtil Gud gav vnskelig Fred igjen. Han kunde dog ikke tilbringe denne

Ventetid i Uvirkfomhed: til Svar paa en hel Del Indvendinger og Modgrunde, som vare ham forekastede af baade Venner og Uvenner, fremtraadte han offentlig med et Forsvars-Skrift, dateret Waagen den 30te Januar 1715. En af Indvendingerne var den, at Folk dømte om hans Forehavende, at han bevægedes dertil ikke af enfoldig og retfaffen Iver og Nidkjærhed for Guds Ære, men af mere kjødelige Aarsager, saasom Ufornøielighed, fordi ikke Alting gik ham efter Indbildning og Dulle, muligt ogsaa Uergjerrighed, at han vilde have et Navn for Verden—for hvilket Snaaks Skyld man da mente, at han burde opgive sit Forsæt.

Men Ventetiden blev Egede for lang. Istedetfor at skrive og stole paa Andres Anbefalinger, ønskede han selv at reise til Kjøbenhavn for at tale sin Sag. Han skrev derfor til sin Biskop og begjærede, at hans Præstekald maatte vorde overdraget til en Anden, imod at Eftermanden udrede ham nogen Pension, indtil han kunde tiltræde Reisen til Grønland. Men Svaret blev, at dette kunde ikke lade sig gjøre.

Ved denne Tid kom Nordlands-Ægterne hjem fra Bergen med det Nygte, at et Skib, som fra Bergen var kommet til Grønland paa Handel, var forliff i Isen, og at Skibsfolket, som havde reddet sig i Land, var blevet ihjelslaaet og opædt af de Indfødte. Det var ikke frit for, at dette rigtignok overdrevne Nygte satte nogen Skræk i Egede og hans Hustru; men de holdt dog fast ved sit Haab og sin Tro, at Gud var mægtig til at bevare dem paa deres retfærdige Kalds Veie.

"Nu, Tiden gik, og Tugen tænkte paa Grønland uden jeg selv, som ikke kunde glemme det. Skjønt der for mennekelige Dine endda var ingen Forhaabning til Fred, saa kunde jeg dog ikke oppebie den Tid, og endskjønt jeg slet Intet skulde faa af mine Efterkommere af Kaldets Indkomme til Subsistenee (Underhold), vilde jeg dog heller miste det end saaledes længere slide Tiden med mit Sind's Urolighed. Skrev derfor 1717 atter Biskopen til og opspagde mit Kald og bad, at han vilde beskikke en Anden i mit Sted, jaan og skede.

Men nu stod tilbage den haardeste Nøst, som jeg ventede ikke vilde afgaa uden største Motion og Empfindtighed, nemlig, her skulde nu gjøres Alvor af det, som saa længe var tænkt paa, skrevet og talt om, Alting skulde forlades, med mine fjære Venner og Tilhørere skulde Afsted tages. Dette var lettere sagt end gjort; thi Fornuften, Kjød og Blod vilde spille Mester og forestillede mig Alting paa det Skrækkeligste. Men her lod min fjære Hustru se en Prøve af sin Tro og Bestandighed, foreholdt mig, det var nu for silde at fortryde, hvad som gjort var—havde jeg dog haft Tid nok at betænke Slikt forud; havde jeg begyndt min Sjerning i Gud, raadsført mig med Gud og i Troens Forsikring om Guds Hjælp og Bistand resolveret mig til alt dette, hvorfor skulde jeg nu tvivle og være kleimodig, da det var kommet til det Yderste? Jeg kan ikke sige, hvor opmuntret jeg blev over hendes Tale, og at hun som et strøbeligt Fruentimmer udbiste her større Tro og Mandighed end jeg. Fortsatte der-

for i Jesu Navn, hvad som begyndt var, og efter en kjerlig og meget smertelig Afsted med mine fjære Tilhørere saavel som min fjære Moder og Søskende og andre gode Venner begav mig med Hustru og 4 Børn (af hvilke den Yngste var ikke mere end 1 Aar gammel) paa Reisen til Bergen i Julio 1718. Næste Søndag før min Afreise holdt jeg min Afstedsprediken for mine Tilhørere og tog til Text Pauli Afstedstale til de Eldste ubi Epheso Ap. G. 20, 32.: "Nu, fjære Brødre, jeg befaler Eder Gud og hans Naades Ord" osv. Begyndte med 2 Kor. 10, 16: "Vi have ogsaa Haab at predike Kristi Evangelium for dem, som bo paa hin Side af Eder". Allersidst sluttede jeg Prædiken af Prædikestolen med dette Vers: "Gud skal for Alting raade; thi han Alting formaar" osv. Jeg tilstaar, dette var den sværeste Prædiken, som jeg nogen Tid har holdt; thi som Texten i sig selv var bevægelig, mit Forehavende vigtigt og synderligt, satte det baade mig og mine Tilhørere i største Bevægelse, at vi under Prædiken blandede vore Taarer tilsammen, saa jeg neppe kunde udføre min Tale og udsige min Mening".

I Bergen blev Egede "et Vidunder for alle Mennesker". Nogle sagde, han havde Griller og var galen. Andre mente, han havde Syner og Nabenbaringer. Dog var der ogsaa dem, som dømt retsindigt og kristeligt om hans Forehavende.

Som ovenfor berørt, havde der fra Bergen været nogen Fart paa Grønland, dels for Hvalfangst, dels for Handel med de Indfødte. Og herpaa havde Egede bygget sin

Plan om at kunne komme til Landet og holde sig der. Men nu maatte han erfare, at denne Fart var ophørt, idet de norske Skibe havde ladet sig fortvænge af de hollandske, som i stor Mængde beføre disse nordlige Farvande. Hvad Egede opnaaede ved sine ivrige Opfordringer til Kjøbmændene i Bergen, var det Ord af nogle af dem, at dersom Gud gav lykkelig Fred og Kongen vilde yde Bistand, saa var det ikke umuligt, at de endnu kunde have at sende Skibe til Grønland.

I Løbet af Vinteren kom Tidende om Karl den Tolvtes Fald for Fredrikshald; derved aabnedes Udsejlsret til den længe forønskede Fred, og næste Vaar, 1719, var Egede i Kjøbenhavn og indleverede sit fornyede Forslag angaaende den grønlandske Mission først til det høie Missions-Kollegium, siden efter at have ventet Sommeren over til Kong Fredrik den Fjerde selv, som havde været fraværende, men som Egede omsider opnaaede at faa tale med om sit Anliggende.

Forslaget gik ud paa, at man skulde forsøge at holde fremmede Nationer, navnlig Hollænderne, borte fra Grønland og saaledes igjen søge at drage Nytte af dette Land ved Fiskeri og Handel, idet man gjorde Anstalter til Koloniers Oprettelse der i Landet. Vigtigere var dog det, at ved saadan Leilighed kunde igjen Guds Rundsfaas Lys vende sig hos en Nation, som stammede fra Norge og med det engang havde annammet Troen til den Herre Kristus.

I Forslaget erklærede Egede det som sit alvorlige Ønske selv at faa lægge Haand paa dette Verk, og til dets Fremme begjærede han for det

Første, at der maatte forundes visse Privilegier (Forrettigheder) for et Handels-Kompani, som han haabede at faa oprettet i Bergen, og som skulde anlægge en Koloni i Grønland; for det Andet, at der maatte foranstaltes en Kollekt eller Indsamling af frivillige Gaver overalt i Kongens Riger og Lande, hvilke Gaver skulde overlades til Kompaniet som en Hjælp for det Første og med Forpligtelse til at underholde Missionærerne og i det Hele befordre og fortsætte Missionen.

Forslaget blev gunstigt optaget. Vel kunde de begjærede Indvæmmelser ikke tilstaaes nu formedelst Tidernes Besværlighed; men Kongen vilde naadigst være betænkt paa Midler til det hellige Verks Fremme. Høsten samme Aar vendte Egede tilbage til Bergen, og Dyrigheden her lod efter kongelig Befaling de Kjøbmænd, Skippere og Styrmænd, som allerede havde forsøgt det med Handelen og Seiladsen paa Grønland, indkalde til et Møde for at høre deres Betænkning om dette Foretagende. Men Kjøbmændene mødte ikke, og Sømandene, som frygtede for, at de kanske skulde faa Befaling til at gaa i denne Fart, gik fra Alt, hvad Godt de før havde sagt Egede om Grønland, og afmælede nu Landet og Seiladsen paa mest affrækkende Maade, saa at, dersom Egede ikke havde haft en tidligere skriftlig Erklæring fra en af dem, vilde han staaet som en Vægner for Kongen med sine Angivelser.

Det saa da ud til, at Planen skulde straaude. Men Egede gjorde endnu et Forsøg: han gik omkring til hver enkelt af Bergens formuende

Mænd for at overtale dem til at sætte Noget paa Grønland, og da der til samme Tid kom Breve fra en fornem Mand i Hamburg, som havde hørt om Foretagendet, at han med Flere vilde sætte en Kavitäl deri, fik Bergenserne Mod og sagde Egede, at nu skulde hans Sag blive fremmet saaledes, at han skulde se sin Lyft derpaa. Men saa kom der atter Brev fra Hamburg, at man der havde betænkt sig, og strax gik det Hele overstyr.

"Hvor nedslagen og bekymret", siger Egede, "jeg herover blev udi mit Sind, er Gud bekendt; thi det syntes for mig, at jeg havde anvendt al Møie forgjæves. Men det var ikkun Guds Behagelighed at holde mig udi sin Prøvelse og at lære mig, at jeg ikke skulde forlade mig paa Mennesker, men paa Gud, om jeg og heller ikke lod Modet falde, men holdt mig til Gud, som Alting formaar, og haabede, at han vel skulde opvække Midler til sin Veres Udbredelse, naar hans Tid og Time kom. Imidlertid sendte jeg adskillige Klage-Suppliker saavel til Missions-Kollegium som til Deres Kongelige Majestæt selv og efterlod ikke heller at anholde hos Kjøbmændene om det Samme. Men der var endda saa liden Apparence (Udsigt) for mig til Hjælp, som der kunde være. Kortelig, Vinteren 1720 gik bort og den derpaa følgende Sommer uden at jeg fik mindste Trøst af Noget udi min Bekymrelse, men tvertimod maatte høre mange spottelige og forhaanlige Ord af Mange, at jeg skulde blevet i mit Kald og ikke taget mig umulige Ting fore, — de vare ikke slundede at opofre Folk til Døden og at slaæs ihjel af Grøn-

lænderne. Min stakkels Hustru paa sin Side var heller ikke fri for Ansegtninger, men det blev lagt hende til stor Efterladenhed, ja Daarlighed, at hun samtykte med mig i at drage fra Kald og Brød og sad nu der paa et kostbart Sted og forkerede det Lille, vi havde bragt med os, — hun skulde derfor tilskjynde mig at overgive det daarlige Forehavende og søge efter et andet Kald, — saa vi dog selv sfinbarlig for Dine, at Intet for mig var med Grønland at udrette, men at Gud heller vilde afvende den Ulykke fra os, som vi formasteligen vilde styrte os udi. Men uanseet al denne Ansegtning blev dog min Kjære Hustru bestandig og gav dem ofte til Gjenbar, som instigerede (æggede) hende til at staa mig imod, at hun prætererede (krævede) aldrig at være Mester over sin Mand's Resolutioner eller hindre mig i de Ting, som hensigtede til Guds Ære, saalænge jeg selv med god Samvittighed ikke kunde slide mig løs derfra; hvad Gud vilde, og hvad jeg vilde, var hun vel fornøiet med. Ved saadan Bestandighed viste hun sine Frister fra sig, saa de omsider dømte om hende som om mig, nemlig, vi vare begge galne og fortrhy-lede."

Disse Egedes Bekymringer endte omsider saaledes: Nogle saa af de bedste og mest kristeligssindede blandt de Bergenske Kjøbmænd lode sig paa hans gjentagne og indstændige Begjæring bevæge til at møde i en Samling for at tale om Sagen, og her gjorde hans sidre Møie og bestandige Iver noget Indtryk paa dem: han fremlagde en Liste og tegnede sig selv for et Indstud af 300 Rigsdaler, hvorefter de Andre teg-

nede sig Nogle for 200 og Nogle for 100 Rigsdaler hver. Nu tog Egede Listen med sig og gik først til Biskoppen og Præsterne i Byen, som alle teguede sig for en Andel, derefter til flere af Kjøbmændene, og paa denne Maade samlede han en Kapital af 8—10,000 Rigsdaler. Hermed var Kompaniet dannet. Et Skib blev kjøbt, der bar Navnet "Snaabet", som om Gud havde bestemt det til dette Brug; det skulde bringe Selskabet til Grønland og forblive der Vinteren over. Derhos fragtedes to andre Fartøier, det ene for at gaa paa Svalfangsten, det andet for at ledsage Koloni-Skibet paa Dverreisen og bringe Efterretning tilbage om

Ankomsten til Landet. Og nu kom Meldelse fra Missionskollegiet om, at Kongen allernaadigst havde givet sit Samtykke til dette Koloni-Anlæg og kaldet Egede til at gaa med som Missionær samt tilstaaet ham en aarlig Løn af 300 Rigsdaler og desforuden 200 Rigsdaler til hans Udrustning.

"Saaledes", siger Egede, "beha-ge de det den forunderlige Gud gjen-nem saa mange og svære Anstød og Prøver at lade mig se Frugten af min Bestandighed og faste Tillid til hans guddommelige almægtige Hjæly, tværtimod al menneffelig Forhaab-ning; han være derfor tusindfold lovet og benedidet!" (Forts.)

En Anelse.

I Begyndelsen af Maret 1840 le-vede Senator Dr. Linn i Washing-ton; han var en ligesaa agtet som dannet og erfaren Mand; derfor var han af Staten Missouri næsten enstemmig bleven valgt til Senator; han tilbragte sædvanlig Vaaren og Sommeren i de Forenede Staters Hovedstad.

I Mai fik Dr. Linn Indbydelse til et Aftensmaaltid, hvori de mest fremragende Mænd, blandt Andre Præsidenterne Van Buren og Bu-ghanan, skulde deltage; desto mere ondt gjorde det Dr. Linn, at han maatte gjøre Afkald paa det, fordi han ikke befandt sig vel. Han bad sin Kone, som ogsaa var indbudet, at undskyldte ham hos den venlige

Vært. Hun ugerne besluttede Fru Linn sig til at tage Del i Gæstebu-det, medens hendes Mand laa syg hjemme; men hun ønskede selv, at hun skulde gaa, og en af hans Ven-ner, General Sones, lovede at til-bringe Aftenen hos ham, indtil hun kom hjem.

Ved Bordet sad Fru Linn ved Siden af General Macomb og Se-nator Wright, Begge intime Ven-ner af hendes Mand; men Under-holdningen vilde ikke komme i Gang. Fru Linn følte hele Tiden Uro paa Grund af sin Mand; hun forsøgte at undertrykke disse Tanker, da hun jo vidste, at hans Ildbefindende var ubethdeligt, — men forgjæves; hun følte altid større Angst. Hun

fortalte det til General Macomb, som søgte at berolige hende og mindebebe hende om, at hun jo selv havde sagt, at hendes Mand's Sygdom ikke var farlig; General Jones havde jo ogsaa lovet at blive hos ham, og han vilde vist underrette hende derom, hvis Sygdommen skulde tage en slem Vending.—Forgjæves; den ubehagelige Følelse voxede til en saa uforklarlig Længsel efter Hjemmet, at den ængstede Kone sagde, hun kunde ikke blive rolig der et Dieblit mere. Og saa Senator Wright mærkede, at hun blev bleg, og spurgte: "Højer De Dem ikke vel? Hvad fejler Dem?"

"Jeg er ganske frisk, men jeg maa hjem", var hendes bestemte Svar.

Og saa Hr. Wright opbød Alt for at berolige hende; endelig sagde hun: "Hvis De virkelig vil gjøre mig en Tjeneste, hvorfor jeg skal være Dem taknemmelig hele mit Liv, saa undskyld mig hos Værten, saa jeg uforværket kan forlade Bordet". Hr. Wright var strax villig dertil og ledsagede hende hjem.

"Smorgen vil jeg igjen indfinde mig", sagde han, idet han rakte hende Haanden til Afsked, "og da skal jeg rigtig udle Dem for Deres Skrek og Anelser".

Uden at agte paa hans Spøg gif hun hurtig op ad Trappen, hvor Tjenestepigen stod ganske rolig. "Hvorledes staar det til med min Mand", spurgte hun ængstelig.

"Meget godt, saavidt jeg ved; han har for en Times Tid siden taget Bad og siden sovet; General Jones sagde, at han befandt sig nok saa godt".

"Er Generalen endnu hos ham?"

"Nei", var Svaret, "han gif for en halv Times Tid siden".

Paa en vis Maade beroliget ilede Fru Linn til sin Mand's Sovekammer; hun aabnede Døren; en tyk Røg og Damp mødte hende, saa kvælende, at hun næsten sank ned paa Dørtærskelen; da hun atter kom til sig selv, trængte hun ind i Bærelset. Puderne og Tæpperne brændte og udbredte en affkyelig Lugt; hun kastede sig over Sengen; men Ilden, som før næsten var kvalt, havde igjen faaet Lust gennem Døren, som var bleven staaende aaben; den flammede pludselig op og greb hendes Klæder, som i et Nu stod i lys Lue. Med rask Mandsnærverelse sprang den befindige Fru i det store Vadekar, som endnu stod fuldt, og slukkede Ilden i de brændende Klæder;—derpaa ilede hun tilbage til Sengen, greb Tæpperne og Puderne og dukkede dem i Vandet, endelig med Anstregelse af alle sine Kræfter tog hun sin allerede bevidstløse Gemal udaf Sengen, og nu først kaldte hun Folkene i Huset til Hjælp.—Lægen blev strax hentet, men det varede en hel halv Time, før den arme Dr. Linn kom til Bevidsthed, i Ugevis maatte han holde Sengen, og der gif 3 Maaneder hen, før han blev fuldkommen frisk.

"Gvillen Lykke", sagde Lægen til Fru Linn, "at De kom hjem netop i det Dieblit! fem Minuter senere, hvad siger jeg! blot tre Minuter senere, og De havde, saavidt Mennesker kunne se, ikke truffet Deres Mand i Live!"

Den følgende Morgen indfandt Hr. Wright sig, som han havde lo-

vet. "Ikke sandt, Fru Linn, De har fundet, at Deres underlige Aelse igaaraffes har været ugrundet".

"Kom blot ind", svarede hun rørt og førte ham til sin Mand, som

neppe kunde tale, og nu fortalte hun ham, paa hvilken underlig Maade hendes Mand's Liv var blevet reddet.—Hvem har vel indgivet hende Aelsen?

Gesandten og Professoren i Tegnsproget.

Da Kong Jacob den 6te i Maret 1603 drog fra Skotland til London for at bestige Storbritanniens Throne under Navn af Jacob den Første, befandt der sig iblandt hans Ledjagere en spansk Gesandt, der var en Mand af stor Lærdom, men havde den forunderlige Ide, at ethvert Land skulde have en offentlig Lærer i Tegnsproget, hvorved Folk af hans Lige kunde lære ved Tegn at gjøre sig fuldkommen forstaaelige for hinanden.

Da han beklagede sig herover for Kongen, svarede denne, der var bekjendt for ofte at have Lyft til en Spøg: "Jeg har rigtignok en saadan Tegnlærer ved det nordligste Universitet i mine Riger, nemlig i Aberdeen; men desværre er der en Bei af næsten 600 engelske Mile derhen."

"Var der endog 10,000", gjensvarede Ambassadøren, "jaa maatte jeg dog gjøre Bekjendtskab med denne værdige Mand, og jeg er fast besluttet at reise til ham om nogle Dage."

Kongen vidste nu ingen anden Udvei end hurtigt at skrive til Professorerne i Aberdeen, forestille dem, hvorledes Sagen forholdt sig, og paalægge dem at se til saa godt som

muligt at blive færdig med Hr. Gesandten.

Kort efterat den kongelige Skrivelse var kommen til Aberdeen, ankom ogsaa Gesandten og blev modtaget med stor Høitidelighed af Professorerne, hvem han strax spurgte, i hvilken af de Herrer han havde den Ære at hilse paa Professoren i Tegnsproget. Man sagde ham, at denne Lærer ulykkeligvis var reist til Høilandene, og at Ingen vidste, naar han kom tilbage.

"O, det gjør ikke Noget!" gjensvarede Gesandten, "jeg vil oppebie hans Tilbagekomst, skulde jeg endog saa vente et Aar!"

De Herrer Professorer indsaa nu, at de havde at gjøre med en bestemt Mand, hvis Ophold og Underholdning hos dem efter al Sandsynlighed kunde foraarsage dem betydelige Udgifter; de toge derfor deres Tilflugt til en List. I Staden levede en vis Geordy, Slagter af Haandtering og ensiet af Naturen, men en udlært Sjælm og begabet med en hel Del Wittighed og Snubhed. Man lod ham komme, fortalte ham Historien og udnævnte ham for en Dag til Professor i Tegnsproget, med den Formaning, at han ikke

maatte lade et eneste Ord komme over sine Læber. Geordy overtog med Fornøielse sit nye Embede, og man underrettede Gesandten til hans nudsigelige Glæde om, at Professorens vilde indtræffe den næste Dag.

Den følgende Dag blev Geordy iført Kappe og Haryk og stillet paa Ratheder i Universtitetets store Sal, medens alle Professorene og Gesandten opholdt sig i de tilstødende Værelser. Den Sidste blev nu ført ind i Salen og ladet alene tilbage med Geordy for efter sit Hjertes Lyst at underholde sig med ham i det stumme Sprog, og Professorene vendte tilbage til sine Værelser, hvor de med Ængstelighed oppebød Udfaldet af Konferentsen. Gesandten hævdede 1 Finger i Beiret; Geordy svarede ved at hæve 2 Fingre; Gesandten hævdede derpaa 3 af sine Fingre; Geordy knyttede Haanden og saa vredt til ham. Derpaa tog Gesandten en Drange op af Lommen og holdt den i Beiret; Geordy trak et Stykke Bygbrød frem og holdt det i Beiret, hvorpaa Gesandten, fuld af Ægtelse, bukkede for ham og begav sig tilbage til Professorene, der noget beklemte udbade sig hans Dom over deres Kollega.

"Det er et fuldkomment Vidunder", sagde Spanieren, "og jeg vilde ikke for Indiens Skatte have undværet at have talt med ham. Jeg hævdede 1 Finger i Beiret for ham, for dermed at tilkjendegive, at der kun gaves 1 Gud; han hævdede 2 Fingre, for at antyde, at der var Fader og Søn; jeg hævdede 3 Fingre, for dermed billedligt at betegne den hellige Treenhed; han knyttede Haanden

sammen for at antyde, at de 3 kun vare 1. Jeg viste ham derpaa en Drange for derved at antyde, hvor god Gudsdommen er imod Mennekene, at den ikke blot giver dem Livets absolute Fornødenheder, men ogsaa foruunder dem dets Sødheder og Behageligheder, hvorpaa den vidunderlige Mand trak et Stykke Brød frem og gav mig at forstaa, at dette er Livets Næring — som den hellige Skrift siger — og er at foretrække for alt Andet."

Gesandten var lykkelig og reiste fuldkommen tilfredsstillet bort; Professorene vare endnu lykkeligere over, at Sagen havde taget en saa gunstig Vending for dem, og de vare kun nysgjerrige efter at høre Forklaringen af deres Kollega for 1 Dag.

"Nu, Geordy!" raabte de, "hvorledes gik det, og hvorledes bar du dig ad med Manden?"

"Den Skjændige", skreg Geordy, "hvormed tror De vel han begyndte? Han hævdede en Finger i Beiret for at sige mig, at jeg kun havde 1 Die; men jeg hævdede 2 Fingre og mente dermed, at han skulde tage sig i Ægt, for jeg havde 2 Næver. Derpaa rakte den Karl 3 Fingre i Beiret, der skulde betyde saa meget som, at vi Begge tilsammen kun havde 3 Dine; det gjorde mig saa rasende, at jeg knyttede Næven og allerede havde besluttet at give ham en, havde jeg ikke været nødt til at skaane ham for Eders Skyld. Men han gik endnu videre med at tirre mig; han trak en Drange op, der skulde have den haanende Betydning: Dit fattige, kolde Land kan ikke frembringe en Frugt som denne. Jeg viste ham et Stykke Bygbrød for at

tilkjendegive, at jeg ikke gav en Skilling for ham og hans Lapperier, saaledes endte Geordy, "at jeg ikke har givet saalenge jeg havde dette. Dog for ham en god Lærepenge."

Den hvide amerikanske Crane.

Denne Fugl gennemvandrør hvert Aar det hele Fastland fra Mackenziesfloden og Baffinsbugten til de smaa Antiller. Den udruger sine Æg i det høie Norden og bygger sit Nede som den europæiske Crane i en Myr paa en fast Lue, saa høi, at saavel Han som Hun staaende kunne vegehvís varme Æggene. Ere Ungerne blevene stærke nok til at udholde den lange Flugt, tiltræde de Vandringen sydover. Naar den "indianske Sommer" nærmer sig Enden, og de raa Oktoberstorme have berøvet Skov og Mark det brogede Smykke, naar de ellers stille Damme ere blevene fyldte med vandrende Gæs, Wader og vilde Swaner, da høres ofte Nat og Dag det taktmæssige glammende Skrig af utallige vandrende Craner, som høit over Skyerne drage bort i store Flokke. Ungerne flyve foran, Forældrene bagefter, og i et Antal af 60 til 80 danne de en langagtig Trefant. De flyve uafbrudt uden at lade sig afbryde af Nattens Komme, og deres Flyvekraft er saa stor, at de ikke engang frygte de stærkeste Storme, men suarere synes at more sig ved at sveve op og ned i dem. De tilbageslægge dog ikke den lange Wei paa engang, men kunne i Uger holde sig paa Mellemstationerne, ind-

til Veiret driver dem til de sydligere Egne.

Paa sin Flugt mod Syden kommer Cranen til de vestlige Unionsstater i Midten af Oktober og i Begyndelsen af November; de flyve saa høit, at de neppe kunne sees, men paa vakre Dage komme de ned. Med udstrakt Hals, med de sorte smale Ben rettede bagud flyver Cranen med udsprende Vinger i store Buer over de høstlige Prairier; nærmer den sig Jorden, folder den Vingerne mere sammen, og naar den berører Marken, maa den løbe nogle Skridt fremover for ikke at tabe Ligevægten. Nu indretter den sig i sit nye Kvarter, ordner sine Fjære, løfter Hovedet skolt i Veiret og ser sig om med funklende Øine, idet den spadserer kneisende omkring.

Cranen er den største af Amerikas Fugle og holder fuldvogen og med opret Hoved 5, til Næbspidsen 5½ Fod. Den fuldvogne Crane er snehvid med kulsorte Striber paa Vingerne, rødt Hoved og nøgne sorte Ben. Halsfjærene ere omtrent en Fod lange, snehvide og hvæfve sig som paa Strudsen. Den unge Fugl holdt man tidligere for en egen Art, fordi den er rødbrun med fortagtige Halsfjære. Men denne Farve gaar fra graabrun, blaagraa

og graahvid over til fuldkommen hvid.

I Fangenskab bliver Tranen taalmodig, lærvillig og medgjørkelig; i vild Tilstand kan den være farlig. En saaret Fugl maa man forfølge med stor Forsigtighed; det har nemlig hændt, at en saadan med et Hug har stødt sit Hæb gennem Jægerens udstrakte Haand. De unge Fugle skydes for Kjødets, de gamle for Fjerrenes Skyld. Det er imidlertid meget vanskeligt at komme Tranen paa Skudvidde. Af Naturen udrustet med overordentlig skarpt Syn og Hørelse er den meget forsigtig og mistroisk og holder sig næsten altid i Halvstyggen, hvor den bestryktes af Trær og Krat. De ere altid samlede i større og mindre Flokke, og naar En mærker Fare, sætter den i et gjennemtrængende Skrig, som freag bevares af Tranerne i en Fjerdingveis Omkreds; alle flyve op og stige i en Bue høiere og høiere op til Skyerne og derpaa i lige Linie til en anden Plads. Det eiendommelige Skrig, Tranen taktmæssig gjentager under Flugten, har givet den Navnet "the whooping", fordi det ligner Indianernes Krigsskrig.

Tranen vælger sit Opholdssted i Kanten af tykt Krat, som voyer ved Damme, i vaadblændte Skove, Myre o. s. v., men søger sin Føde paa tørre Steder, hvor den med Hæb og Fodder borer Huller, idet den ved Rødderne leder efter Insekter, Frøer og Girben; den æder ogsaa Musdvarpe, Mus og større Orme. En fangen Crane vaagede med en Kats Udholdenhed ved et Musehul og dræbte her Mus, som kom derigennem, aad den op og gjorde saaledes Huset ryddigt. Ofte foretage de Efterhøst paa Markerne, æde Korn, Græs og Bønner, undersøge med Foden Potetesagrene, skrabe Jorden af, skjære Poteterne i smaa Stykker og fortære dem. De have god Appetit. De graadigste æde til Solopgang og sove da paa et eller andet Sted i Nærheden, men de fleste flyve før Solnedgang ind i en Skov, hvor de sætte sig paa de største Grene i de høieste Trær i Flokke paa 7 til 8. De pudse da sine Fjere en Stund, trække det ene Ben op under Livet, stilke Hovedet ind under Vingefjærene og sove ind. I Maanedseffter skyder man dem i denne Stilling.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Om Opfindelsen af Krudtet. Krudt blev opfundet i 1350 ved et Tilfælde af en Franciscanermunk, hvis Navn var Berthold Schwarz. Paa sin Tid gjaldt han for en stor Chemiker, og da han ved sin Kunst frembragte mange Slags Forvand-

linger og Fænomener, som Ingen kunde begribe, saa blev han af sine dumme Klosterbrødre erklæret for en Heksemester og indespærret.

Men ikke heller i Fængslet lod han sig afholde fra at experimentere, og saaledes skede det da engang, at

han, i hvad Niemed vides ikke, stødte en Del Salthpeter, Kul og Svovl i en Morter. Det var lutter fængbare Materialier, derfor bedækkede han af Forsigtighed Morteren med en Sten. Ved et Tilfælde faldt der en Guist i denne Sammenblanding, og med et frygteligt Knald fløi Stenen op imod Loftet og knuste en Del deraf, saa at det styrte ned. Der stod den forskrækkede Chemiker og saa med Forbauselse paa, hvad der var foregaaet. Historien meddeler Intet om, hvad de andre Klosterbrødre sagde til det forferdelige Knald og det nedstyrte Loft; men rimeligvis tænkte de nu vel mere end nogeninde før, at Broder Berthold var besat. Han fortalte dem, hvad han havde gjort, og hvad der til hans store Forbauselse var skeet, og fik af Klosterets Prior Tiladelse til at gjentage sine Experimenter, som altid afgave det samme Resultat.

Schwarz gjorde nu sin Opfindelse videre bekendt og viste, hvad Nytte man kunde drage deraf, naar man vilde sprænge Klipper, eller man i Krigen vilde ødelægge Stadsmure og Broer eller omstyrte Taarne og andre Fæstningsværker. Hans Opfindelse gjorde stor Opfigt ved den Anvendelse, der lod sig gjøre deraf. Man indsaa, at det vilde være en let Sag at støbe Scrumørjere, fylde disse med Krudt og Sten og rette den imod en Stads Mure og Porte, saa at de styrte ind. Det varede ikke længe, førend man gjorde heldige Forsøg med at støbe Kartover, dette Navn gav man i Forstningen Kanonerne. Den Kunst at bore dem, at lade dem og fyre dem af, forblev endnu længe en Hemmelig-

hed. Saaledes drev f. Ex. endnu i Aaret 1378 en Kunstner i Augsburg Kanonstøberiet som en hemmelig Kunst, og maatte først ved en Forering overtales til at aabenbare tre Naadsherrer den og vise dem, hvorledes man skulde lade Kanonen og brænde den af. Han forferdigede tre uhyre Kartover, af hvilke den første udskød en Kugle paa 127 Pund, den mellemste en Kugle paa 70 og den mindste en Kugle paa 50 Pund i en Længde af tusind Skridt. Men da man skulde bruge dem, viste det sig, at disse fløssede Maskiner, som man med Anvendelse af den største Kraft knapt kunde bringe fra Stedet, ikke gjorde synderlig Tjeneste. Langt nyttigere fandt man de mindre Ti- og Tyvepundinger, som senere bleve brugte af Frankmændene.

Efter Kanonerne bleve Geværerne opfundne. I Forstningen havde man svære Haandbøsser, som bleve lagte paa et fast Stæde og antændtes med Lunter. Men at fyre med dem var meget ubekvent og usikkert, derfor faldt man paa den Ide at sære Lunter fast i en Hane, som bragte den lige til Hængehullet. Senere hen opfandt Nürnbergerne Flintelaase med Stene, som bleve spændte ved et Hjul, og endelig faldt Frankmændene paa de nu brugelige Geværlaase. Allerede i Aaret 1381 havde man Bøsseslytter. Kanonerne kaldte man Bøssemeistere.

Man forsikrer, og det synes at være bevisst, at Chineseerne allerede førend Berthold Schwarz vare bekendte med Tilberedelsen af Krudtet; men de betjente sig blot af det til Fyrverkeri. I det syvende Aarhundrede havde man ogsaa den

græske Ild, der ifølge den Beskrivelse, som vi have om dens Virkninger, maa være bevirket ved Krudt.

De hyppige Ildbrande, der saa almindelig ansees for Ildspaaættelse, kunne dog ogsaa for en Del skrive sig fra usorgtig Omgang med selvantændelige Stoffe, og dette er nylig blevet bevist af en dygtig Chemiker i Detroit. Han har i den Anledning gjort en hel Del Experimenter, hvoraf vi her ville omtale nogle. En gammel Kiste blev fyldt med Papir og Filler, og midt inde mellem dette lagdes et Stykke Bomuldstøi, indsmurt med kogt Linolie. Det Rum, hvor Kisten hensattes, var luftigt, og Beiret kjøligt, men efter 8 Dages Forløb mærkede man Brandlugt, og ved at aabne Kisten viste det sig, at Oliekluden var opbrændt, og Papir og Filler svævede. Senere, da Beiret blev varmere, tog man to Trækker, der længe vare brugte af Malere og altsaa rigelig tilføiede med Olie og Maling, og lagde dem sammen med sin Høvelslib; efter nogle Dage fandt man Klæderne brændende. — 3 Juli lagde Chemikeren 2 Fyrstikker samt nogle tørre Klude ned i en Blikbøsse; da han 3 Dage senere aabnede den, fandt han blot sort Aske. Endelig fyldte han en Kuffert med gamle Filler, lagde derimellem en Lap, dyppet i Benzin og satte det hele hen i en Stenbygning, hvor intet andet Brændbart fandtes. Snart

efter var Kuffert med Indhold forvandet til Aske.

Af Ovenangførte viser det sig klart, hvor forsigtig man maa være med Opbevaring af Klude, der ere besmurt med Olie og Benzin, ogsaa med Terpentin og Kerofin, thi saadanne Sager antænde sig af sig selv.

En Tunnel gennem Sierra Nevada er nu paatænkt for at undgaa de vidtløftige Svingninger, som tidligere Central-Pacific-Fermbanen maatte gjøre over denne Bjergkæde; men derved ville rigtignok de Afsende gaa glip af mange herlige Naturscener, som de nu kunne fryde sig ved. Boringerne, der skulle ledes af en tydsk Ingeniør, Oberst von Schmidt, skulle gjøres ved Hjælp af en af ham opfundne Maskine, der gjør et Hul af 7 Fods Omfang, og dette sprænges senere til en Vidde af omkring 20 Fod. Tunnelen, der bliver 5 engl. Mile lang, kommer til udelukkende at gaa gennem Granit, og der behøves altsaa kun ubetydeligt Træmateriale. Omkostningerne anslaaes til 1½ Millioner Dollars.

“El Sal del Rey” er en stor Salthøi i Texas, saa rig, at den kunde forsyne hele de Forenede Stater og Mexiko med Salt af udmærket Kvalitet; men de nødvendige Befordringsmidler mangle, og Alt, hvad der for Diebliffet gjøres ud af denne Rigdomskilde, er \$20,000 om Aaret.

Indhold: Tre Suleastener. (Efter Tydsk af A. W.)—Georg Wilhelm Steller.—Hans Egede. Et Livsbillede fra den norske Kirke.—En Aelse.—Gefandtten og Professorens i Tegnsproget.—Den hvide amerikanske Krane.—Blandinger—Nyt og Gammelt.